UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Contrahenda emptio. & venditio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

Lex ſexta.

De ſocietate. Societas pōt contrahi ſub qualibet cōditiōe:q꞉ voluntates contrahentiū ſunt ſeruande. hoc dicit.

1 ☞ Pars maior in ſocietate, minori non nocet.
2 Sigillum ſocietatis apud quos remanet.
3 Stemmata domus manent apud principalem.

Sancimus. Curator furioſi poteſt renūtiare ſocietati furioſi. ⁊ qui habet authoritatē legitimā in cōtractu, habet etiā in diſtractu. hoc dicit.
1 ¶ † Quero facta eſt [a] q̄dā ſocietas inter mer
a cantes reditus ſalinarū publicarū. hi ſunt qui
publica authoritate faciunt ſolemnē ſocietatē
⁊ collegiū, modo iſti vnierunt ſe cuidā alij ſo-
cietati, deinde maior ps renūtiauit huic vnio-
ni, nūqd p̄iudicet minori parti:⁊ videt̄ q̄ ſic
ff. ad muni. l. qd maior. contrariū eſt verū. quia
vniuerſitas nō pōt iuribus ſingulorum detra
here niſi quatenus habet in cōmiſſione:vt. ff.
de pac. l. Itē magiſtri. eorū enim cōſenſus re-
quiritur in diſſoluendo, qui fuit in vniendo:vt
j. de aut. preſt. l. fi. facit qd no. p Inno. extra. de
conſti. c. cū omnes. ⁊ qd no. in. l ij. j. que ſit lon.
2 conſu. ⁊. ff. de pollicita. l. toties. ¶ † Itē que-
ro. quando maior pars remanet in ſocietate, ⁊
minor recedit, poſſit talis maior ps vti ſolito
ſigno ſocietatis, qd apponūt mercatores tam
in literis quā in balis. ⁊ videtur qd ſic. q꞉ iſtud
ſignum eſt vniuerſorū. ⁊ totius corporis ſocie
tatis, q̄ remanet, ⁊ fundatur in maiore nume-
ro. In contrarium videtur:q꞉ non poteſt quis
aſſumere nomen qd quis ſe repreſentet alium
quam ſit, nec etiam ſignū vel ſignaculum, ſicut
enim nō eſt licitum aſſumere nomē proprium
in fraudem alterius:q꞉ nomina quāquā licita
nō debēt aſſumi in rebus illicitis, ita nec ſigna.
non enim licet alteri furari nomen, etiam ſi nō
fiat dolo malo, dummodo ex eo ſequat̄ dam-
num alterius:q꞉ nō licet excedere fines iuſtitie
⁊ equitatis:qui enim inſignia alterius mouet
de ſuo loco, terminos mouet, qd nō eſt licitū:
nam poſito qd non fiat ad alterius emulationē
ex animo, fit tamen re ipſa, ⁊ licet deſit fraudis
affectus, nō tamē abeſt damni effectus, a qui-
bus abſtinere oportet. ar. i. l. pe. de termi. mo. ⁊
s. fi. reg. l. ſi conſtiterit. Sol. niſi procedat de cō
muni conſenſu, nō debet ſignū vel ſigillum in-
tegrum remanere ſocietate nō integra. ne fal-
ſa repreſentatio fiat:vt. ff. de fal. l. eos. ſicut nō
poteſt quis ſignare annulo alieno, niſi ſibi cō-
mittat̄:vt. ff. de teſt. l. ad teſtiū. ex quo enim eſt
facta reuocatio ſocietatis in pactis. ⁊ in ſub-
ſtantia. fiat etiā in accidentibus, ⁊ in cōſequen
tibus ſubſtantiā. arg. ff. loca. l. cum in plures. §.
lege dicta. et hoc verum in his que proſunt ad
3 captionē alterius. † In his vero que nemini
nocēt, puta in armis nobilium, talia arma re-
manent apud principalem domus:q꞉ in ipſo
tanquam in capite, ſtat ſplēdor geniture. ar. ff.
de re. l. cum in diuerſis. ⁊. l. cū ſcimus. de agri. ⁊
cenſi. lib. xj.

a ¶ Facta eſt. Adde not. per Bar. in. l. qd maior. cū concor. hic alle. et quidam libri habent iſtā queſtionem. in. l. j. s. eo.

b ¶ Contractus. Idē tenet Bart. i. l. ex hoc iure. ff. de iuſt. ⁊ iu. ⁊ vid j. proxi. q. ⁊ ſeq.

c ¶ Ciuitas. An cōtractus teneat. vide Bart, in. l. j. in prin. ff. ne quid in lo. pub. ⁊ cum Bal. videtur concordare Rapha. in. d. l. continuus, §. cum quis. ſcilicet qd non requiratur q̄ precedat ſtatutum:ſed ſufficit quod ille qui poſſet ſtatuere vēdat, vel mandet vendi. ⁊ vide per Pau. de Caſt.

d ¶ Sol. dico. Vide in. §. plane. hic alle. ⁊ ibi p Bar.

¶ De contrahen. emp. ⁊ ven. Rubrica.

1 ☞ Emptio ⁊ vēditio, an hodie ſint cōtractus iuriſgentium.
2 Quid ſi venditur res emphyteutica, vel feudataria.
3 Quid ſi ciuitas aliqua vendit loca publica.
4 Loca publica ſi vadāt in agrum meum, quem vendo, an debeant menſurari.
5 Emptio rerum furtiuarum, an teneat.
6 Vendens rem in dubio, an videat̄ vendere iure libero ⁊ proprio:
7 Quid ſi aliquid ſit commiſſum arbitrio emptoris:
8 Arbitrium, quando ponitur in conditione cōtractus, an teneat ceſſante arbitrio:
9 Clauſule que ponuntur in contractu emptionis, an omnes aliquid operentur:
10 Emphyteuta, an perdat emphyteuſim propter vnum denarium nō ſolutum:
11 Venditio, an teneat, ſi apponatur pactū quod remouet a contractu naturalem eius effectum.
12 Vendere aliquid vilius, an ſit donare:ibidem.
13 Venditor appoſuit pactum:quod dominium rei vēdite nō trāſeat in emptorem niſi pretio ſoluto, an tale pactum valeat.
14 Credens ſe habere vtile dominium tanquam ſuperficiarius, cū re vera haberet directum, vendidit ius ſuperficiarij, nunqd valeat contractus.
15 Quidam emit pcuratorio nomine fundū meū, ⁊ de ſuo ſoluit pretium, tandem tanto tēpore poſſedit q̄ fructus aſcendunt ad quātitatem pretij, nunquid extenuent ⁊ abſorbeāt pretiū iure tacite cōpenſationis.
16 Vendita eſt res primo cōſtitutione p̄carij, ſecūdo ex traditione naturali:quis erit potior.
17 Res vendita, an videatur tradita per annuli traditionem:nu. 18.
19 Inſtrumentum ſi continet aliquem eſſe inueſtitum de aliqua dignitate:an preſumitur quod partes fuerint preſentes.
20 Et an per inſtrumentum probetur traditio.
21 Frater meus vēdidit rem cōem hoc pacto q̄ mihi ſolueret̄ ptij ⁊c.
22 Vendo tibi omnia bona mea preſentia ⁊ futura:q̄ cōſtituo me tuo nomine poſſidere, acquiro alia bona, nunquid ſtatim virtute precarij efficieris poſſeſſor.
23 Vendo tibi certum predium, quod eſt viginti iugerū, reperitur qd eſt vigintiquinqꝫ iugerum, quid iuris.
24 Promitens ſoluere ad certum terminum, queritur quando terminus ille incipiat.
25 Statuto cauetur quod mulier non poſſit vēdere vel teſtari ſine authoritate propinquorum ⁊c.
26 Emptio fructuum exiſtentium in agro:an teneat,

¶ Super iſta rubrica quero de aliquibus queſtionibus vtilibus.

1 ¶ † Et primo vtrū hodie cōtract⁹ [b] emptionis ſit iuriſgentiū. ⁊ vi-
b det̄ qd non:q꞉ pecunia eſt de iure ciuili ratione publice forme, ſine
qua eſſe nō pōt. reqrit̄ etiā in pecunia duplex iuſtitia:ſcilicet pōde-
ris ⁊ materie, ⁊ authoritas forme, q̄ authoritas eſt de iure ciuili:vt
ff. e. l. j. Cū ergo iſte ɔct⁹ reqrit duo extrema. ſ. rē ⁊ pecuniā:⁊ ſic de
iure ciuili. ergo ɔct⁹ nō pōt eſſe de mero iuregentiū. In ɔ̄riū eſt
ter. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. ex hoc iure. gl. in. l. eas. ff. de capi. dimi. dicit
qd emptio eſt de iuregētiū quo ad naturalē equitatē. tñ a iure ciuili
eſt inducta. tu dic q̄ eſt de iuregētiū ſimplr. non obſtat q̄ authori-
tas pecunie eſt de iure ciuili, nā authoritas tutorū eſt de iure ciui-
li:⁊ tñ ſi authorizat̄ tutor emptioni quā facit pupill⁹, cōtractus eſt
de iuregentiū. quoties enim prima principia ingrimus, ea q̄ de iu-
re ciuili his accedūt, nō cōſideramus quātū ad nominis impoſitio-
tionē. ſed quantū ad nominis effectū, vt dicimus in matrimonio:vt
2 no. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. Ius ciuile. cum. l. ſeq. ¶ † Scdo quero. pona-
mus q̄ vēditur res emphyteutica, vel feudataria. nunqd iſte ɔtra-
ctus ſit de iuregentiū:⁊ vr̄ q̄ nō:q꞉ natura ſpecialis denominat cō-
tractus ſpeciales:ſed emphyteuſis ⁊ feudū habent naturā ſpecialē
de iure ciuili ⁊ cōſuetudinario, nō de iuregētiū:ergo iſte cōtractus
eſt de iure ciuili, ⁊ ſic nō perficitur ɔſenſu:vt. ff. de pact. l. iuriſgētiū.
in prin. In ɔ̄riū videtur, nam iſte cōtractus eſt cōtractus venditio-
nis:ergo per locū a forma ſpecificata, eſt de iuregentiū, ⁊ conſenſu
perficitur. Et licet nomē impoſitū rei ſit de iure ciuili:tamē nomen
impoſitū ɔctui eſt de iuregentiū:⁊ ideo nudo cōſenſu naſcitur obli-
gatio:ſaluo qd in feudis requirit̄ inueſtitura ex cōſuetudine feudo-
3 rū. ⁊ hec eſt veritas. ¶ † Tertio q̄ro, pone qd ciuitas [c] aliqua loca
c publica vendat, nunqd iſte ɔctus eſt de iuregentiū:⁊ videt̄ qd nō:
q꞉ qd ſint publica, iſtud eſt de iure ciuili:vt. ff. de verb. ſig. l. inter pu-
blica. preterea nō videtur valere cōtract⁹:q꞉ talia loca nō ſunt in cō-
mercio noſtro, ſicut etiā loca adeo publica, q̄ ad vſum p̄uatū trāſire
d nequeūt:vt. ff. eo. l. ſed Celſus. Sol. dico [d] qd aut ɔct⁹ celebrat̄ cum
principe, vel quaſi principe, ⁊ omnia loca ſunt in cōmercio:q꞉ ɔct⁹
eſt lex:vt. l. Ceſar. de publica. ff. aut cū inferiore. tūc aut ſunt loca pu
blica in reditu publico, ⁊ poſſunt vendi, dūtamen hoc ſpecialiter cō-
mittatur, nunquā enim veniūt in generale arbitrium:vt. ff. quod vi
aut clā. l. p̄hibere. § plane. aut ſunt loca publica in vſu publico. ſicut
ſunt platee, ⁊ ſtationes publice, ⁊ talia nō ſunt in cōmercio, vt in le-
gibus allegatis. tñ ipſe cōtractus quatenus eſt facti, eſt de iuregē-
tium. Bar. ff. de verb. ob. l. cōtinuus. §. cū quis. dicit quod ciuitates
que non recognoſcunt ſuperiorem, poſſunt iſtas publicas plateas
vendere

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

vendere.ſtatuendo primo ꝛ ante oĩa que poſſunt vẽdi:ſed ſi nõ ſta-
tuaꝛ,nõ poſſunt vẽdi ẜm eũ,tu dic qõ ſufficit mãdatũ de vendendo
talia loca factũ per eos,qui habent poteſtatẽ ſtatuendi.Si aũt non
a habẽt poteſtatẽ ſtatuendi,nõ valeret. ¶ Itẽ generalis[a] ſyndicatꝰ
ad vẽdẽdũ bona cõis nõ ſufficeret,ꝛ ita de facto cõſului per.d.l.phi
4 bere.§.plane.ꝙ vi aut clã. ¶ †Quarto quero,nunquid ſi iſte platee
ꝛ loca vadũt in agrũ meũ,quẽ vendendo ad menſurã debẽt menſu-
rari:Rñ.ꝙ nõ debẽt mẽſurari:qꝛ nõ veniũt in cõmerciũ,vel cõtra-
b ctum:vt.ff.de peri.ꝛ com.rei ven.l.Id qõ.§.j.ripe aũt[b] in qbꝰ acqriꝛ
ius cõmoditatis ex cõtractu,lʒ nõ acquiraꝛ totale ius ſoli,menſura-
ri debent ẜm quoſdã.ar.ff.de fun.inſtr.l.predia.ꝛ.l.legatũ.Nõ obſt.
§.ſi litora.qꝛ ibi loquiꝛ in litoribus.in quibus nullũ ius queritur ex
contractu,ſicut ſunt litora q̃ ſunt in vſu publico,adeo qõ nullꝰ pri-
uatus percipit commoditatem ex illis,vt ſunt litora maris.vt.ff.de
re.di.l.riparũ.Sed Bar.dicit quod etiã ſi aliqua vtilitas ꝑcipiatur
ex eis,nõ debent menſurari:qꝛ in eis nõ habent titulũ,licet habeãt
cõmoditatẽ vtendi,eo qõ acceſſorie veniunt magis ex agrorũ cohe-
tia,quã ex virtute ꝯtus,qõ apparet:qꝛ ꝑ ſe vendi nõ poſſunt:ꝛ hoc
vult dicere text.in.l.id qõ.§.j.ẜm eũ.q ita tʒ in tractatu de alluuio-
nibus.ego dico ꝙ aut ripe veniunt vt terminus terminans:ꝛ ſic de
ripis fit mentio excluſiue,ꝛ tunc non menſuranꝛ,aut incluſiue,ꝛ tũc
ſi in ripis conſiſtit vtilitas notabilis quãtitatis,puta quod ibi eſt
Salicetũ:ita qõ eſt veriſimile qõ vẽditor nõ fuiſſet gratis cõceſſurꝰ,
quod eo caſu ripe debeãt menſurari:qꝛ ibi eſt veriſimile qõ ex pre-
5 tio colligi põt.ar.ff.de re.du.l.j.§.ꝙ vero ꝛ.l.j.§.j.de ſupfi. ¶ †Quin
c to[c] quero,nunqd tenet emptio rerum furtiuarum,vel derobatarũ:
Reſpon.ꝙ non,emptore ſciente,rei enim furtiue inter ſciẽtes nul-
lum eſt commercium,qꝛ contractus vergit ad crimen:vt.ff.e.l.ſi in
6 emptione.§.Itẽ ſi emptor.vbi eſt tex.no. ¶ †Sexto[d] quero,nunqd
d ille qui vendit rẽ,in dubio videaꝛ vendere iure libero ꝛ ꝓprio:ꝛ vi-
detur ꝙ nõ:ſed ſolum intelligatur vẽdidiſſe ius quod habet:vt.ff.e.
l.qui tabernas.Contrarium no.j.de euic.l.ex prediĳs.Sol.aut em-
ptor fuit certificatus de qualitate ſoli,ꝛ tũc habet locum lex qui ta-
bernas.aut nõ fuit certificatꝰ,ꝛ tunc habet locũ glo.que eſt in.d.l.
ex prediĳs.ꝛ.ff.eo.l.cum venderes.quod tene menti.Et idẽ in ꝑmu
e tatione,ꝛ dote,ꝛ aliĳs cõtractibꝰ nõ lucratiuis.Sed in legato[e] ꝛ do
natiõe videꝛ legatũ ꝛ donatum ius qõ habeꝛ:vt.ff.de leg.j.l.ſi quis
7 domũ.§.j.de edil.edic.l.ad res.ꝛ.j.de lega.l.vxor patrui. ¶ †Septi
mo q̃ro,ſi aliqd eſt cõmiſſum arbitrio emptoris,vel venditoris,qõ
ſibi cõmitti poſſit de iure,vtrũ ſi nõ vult arbitrari,teneat cõtractꝰ:
ꝛ videꝛ qõ nõ:vt.j.eo.l.fi.In cõtrariũ videtur,ꝙ ſi nõ vult arbitra-
ri.ipſa lex tacite arbitratur id qõ debet arbitrari bonus vir:vt.ff.e.
f l.hec venditio.Sol.aut committitur[f] eius arbitrio per modũ con-
ditionis,aut per modum commiſſionis.Primo caſu non cogiꝛ ar-
bitrari.Secundo ſic:ꝛ ſic nõ arbitratꝰ pro arbitrato debet haberi.
ꝛ habes ſimilem diſtinctionẽ in vltima voluntate.in.l.j.ff.de leg.ĳ.
Non ob.l.vlt.j.eo.nã ibi erat cõmiſſum arbitrio tertĳ,hic autẽ arbi
trio cõtrahentis,ꝛ eſt ratio differentie:qꝛ bonus vir qui debet arbi
trari eſt iudex:ꝛ iudex adiri nõ põt,niſi ſup contractu qui ſubſiſtit:
vt.l.domũ.ff.eo.tit.modo quando committitur in arbitrium vnius
ex contrahentibus,ꝛ per eũ ſtetit,habetur pro impleto.vt ff.eod.l.
Labeo.iam ergo eſt firmatus contractus,ꝛ ſuper iſto poteſt iudex
adiri:ſecus quando tertiꝰ arbitrari nõ vult,qꝛ ibi contractꝰ eſt nul-
lus,vnde non aperit viã iudicis adeundi ſecundũ Bar.qui ita ele-
8 ganter no.in.d.l.hec venditio. ¶ †Octauo q̃ro.dixi ꝙ quando ar-
bitrium ponitur in conditione contractus,non tenet ceſſante arbi-
trio.Sed iſtud videtur falſum per dictã.l.Labeo.vbi eſt cõditio,ꝛ
tamen agitur.Sol.ibi cõditio erat relata ad poteſtatem tertĳ:ꝛ ille
tertiꝰ volebat eum implere,ꝛ nõ ſtabat per eum,ſed per emptorẽ.ꝛ
ideo ſibi imputet emptor,qꝛ frangit fidẽ contractus,ad quã implẽ-
dã tenetur,ſed iſtud eſt mirabile.ꝙ ibi in vno ꝛ eodẽ contractu nu-
mero oriatur actio preſcri.ver.ꝛ actio ex vendito,quomõ ergo hoc
eſſe poteſt,qõ ex contractu nominato oriaꝛ actio preſcrip.ver.Re-
ſpon.diuerſa eſt forma agẽdi,vnde etiam vbi agitur ad cõtrahen-
dum:ꝛ agitur preſcrip.ver.quia inter partes videtur factũ pactum
de contrahendo:aut agitur ad tradendũ,tanquam ex cõtractu pu-
rificato iuris fictione:ꝛ tunc agitur actione nominata ex vendito,ꝛ
ſic actio pſcriptis verbis oritur ex fonte veritatis,ꝛ actio ex vẽdito
ex fonte fictionis:ꝛ iſte eſt intellectꝰ illius.l.ſic ſi actio preſcri.verb.
oriatur ex venditione conditionali,de qua implenda tacite eſt actũ:
ſecus ſi non eſſet actũ de conditione implenda,quia licet poſſet agi
vt modus ſeruetur,non tamẽ poſſet agi vt conditio purificetur:vt
9 ff.e.l.cum ab eo. ¶ †Nono[g] quero.nunqd oẽs clauſule quas poni-
g mus in cõtractu emptionis,aliquid operentur:Rñ.[h] nedum clau
h ſule,ſed etiam minimum verbum non debet eſſe ſine virtute aliqd
operandi,ſi poteſt:vt.ff.eo.l.hanc legem.ꝛ.ff.de.vſur.ſi ſtipulatꝰ.ita
tamen quod verba intelligantur ſecundum naturam rei deducte in
i cõtractu:vt no.Inno.extra de iure patrona.c.ex literis.[i] ꝛ patet in
d.l.ſi ſtipulatus. ¶ Et ſcias qõ cõtractꝰ ampliaꝛ per ampliatiuas
dictiones ꝛ copulas:vt.ff.eo.l.q fundũ.§.q agrũ.ꝛ.ff.de leg.iĳ.l.ea
tñ adiectio.Et ecõtra reſtringiꝛ per reſtrictio-
nes ꝛ clauſulas reſtrictiuas:vt.ff.de ver.ſig.l.
10 ſi cũ fundũ. ¶ †Decimo[k] q̃ro.emo emphy-
k teuſim,pacto appoſito quod ſi intra annũ nõ
ſoluero cenſum,res incidat in cõmiſſum,nũ-
quid propter cenſum vnius denarĳ non ſolu-
l tum rem perdã.ꝛ dic quod ſic:[l] vt not.ff.eo.l.
11 res bona fide.ꝛ ibi eſt gl.no. ¶ †Undecimo[m]
m queriꝛ,quid ſi apponatur pactũ,quod remo-
uet a contractu naturalem eius effectum.pu-
ta vendo rem retento dominio directo ꝛ vti-
li:Reſpõdeo non tenet venditio:quia a quo
remouetur naturalis effectꝰ,remoueꝛ ſpecies
vt.ff.eod.l.cum manu ſata.§.nemo.Si autem
vendatur vtile dominiũ retento directo,bene
tenet venditio,licet emphyteuta nõ ſit omni-
12 no dñs:vt ibi not.in glo.ordi. ¶ †Duodeci-
n mo[n] quero,nunquid vilius vendere aliquid
o ſit donare:Reſpõdeo non:[o] ſed eſt damno-
ſe contrahere,ꝛ idem in diuiſione:nam dãno-
ſa diuiſio non eſt donatio:ſed ſibi facit iniu-
ſtum ille qui ſic contrahit,ꝛ ideo de iniuſtitia
non poteſt cõqueri:ſed ſolum de ſemetipſo vt
in authentica.de tri.ꝛ ſemiſ.poſt princip.ibi.
iniuſtitiam patiantur,aliĳs quidem meliora:
aliĳs vero deteriora percipientibus ꝛc. ¶ Et
etiam ſi apponatur clauſula donationis,non
p eſt ꝓprie donatio:[p] ſed eſt actus cõſecutiuꝰ
nature venditionis,in qua eſt licitum contra-
hentibus vtilitatẽ propriam procurare,nam
omnis commercĳ natura talis eſt,nec enĩ in-
troducta ſunt commercia niſi propter vtilita-
tem contrahentium:vt.ff.de mino.l.in cauſe.
§.idem Pomponius.niſi excederet dimidiã
iuſti pretĳ:quia tũc excedit terminos equita-
tis,quia dati ſunt contractus nature a lege,
vnde tũc eſſet vera donatio totius eius quod
iuſtum pretiũ excedit:vt.ff.eo.l.ſi quis dona-
13 tionis. ¶ †Tertiodecimo quero,vẽditor tra
didit rẽ,hoc pacto quod non tranſeat dñium,
donec pretium integraliter perſoluatur:nun-
quid tenet illud pactum:ꝛ videtur quod non:
quia ſequeretur quod iſta traditio non habe-
ret intellectum,quem ſapit contractus:vt.ff.
eodem.l.cum manu ſata.§.nemo.In cõtrariũ
videtur,quod iſtud pactũ eſt naturale:vt in-
ſtitu.de re.diuiſione.§.vendite.imo plus,quia
etiam ſi eſſet tranſlatum dominium,poteſt
venditor ſibi reſeruare manus iniectionem,ſi

a ¶ Generalis.Adde qõ iſte text.potius dicit contrariũ.tamen probat id ad qõ.ſ.alleg.eſt.

b ¶ Ripe autẽ.Uide per Bal.in.l.riparum.ff.de re.di.ꝛ per Bart.in tract.tiberiadis.ꝛ Bal.in rub.de re.di.ꝛ Spe.in tit.de emp.ꝛ vẽ.§.ſciendum.ad fi.in ver.ſi vero minus.

c ¶ Quinto.Uide qõ no.bal.ꝛ Cy.in.l.j.j.pro empt.

d ¶ Sexto.Uide gl.ꝛ Bal.l.ſi quis emptionis.§.j.j.de preſcr.xxx.an.Sal.in.l.j.j.eo.

e ¶ Sed i legato.Adde Bal.ꝑ illum text.in.l.predia.j.de loca.predi.ciui.vel fiſ.lib.xj.ꝛ vid Imo.i.l.ſi domꝰ.§.fi.de le.j.

f ¶ Aut committitur.Ad iſtã differentiam in contractibus,adde not.per Bar.que bene faciunt in.l.ſi quis arbitratu.ver.op.de.l.fi.ꝛc.ff.de ver.ob.ꝛ melꝰ dixi poſt Bar.in.l.hec venditio.hic alleg.

g ¶ Nono.Adde qõ no.Bal.in.l.j.ſ.commo.

h ¶ Reſpondeo.Et vide Bal.in l.lecta.ff.ſi certũ peta.vbi dicit qõ verba inſtrumenti ſunt ponderanda,per illum tex.mouetur.et ideo dicit nos totum inſtrumentum legamus.l.argentarius.§.edi.ff.de eden.ideo infero qõ ſi petitur inſtrumẽtum regiſtrari apud acta,qõ ſingula verba in inſtrumento ſunt regiſtranda prout iacent.ꝛ vide qõ habetur in c.ſi Romanorum.xix.diſ.per gl.ꝛ vide quod pulchre dicit idẽ Bal.in.l.contractus.ſ.de fide inſtr.in ꝯbis ſtatutorũ.vide Bar.in.l.ſed ꝛ ſi quis.§.qͥſitũ.ff.ſi qs cau.ꝛ Bar.in.l.qui Rome.§.duo fratres.in vj.q.de ver.ob.vide Bal.in rub.de reſcri.vbi dicit qõ in reſcripto nõ dʒ apponi dictio ſuperflua.vide tex.in.c.ſolite.de ma.ꝛ obed.vbi dictio tanq̃,nõ ꝓbat ibi ſuperflua.vide ibi gl.ꝛ Io.de Imo.cõſil.c.ad qõ alle.iſtud dictũ Bal.qõ verbũ debet aliquid operari.An.Barb.

i ¶ Ex literis.Uide Bal.in.l.a procuratore.ſ.man.

k ¶ Decimo.Uide ꝑ Bar.in.l.fraudati.ff.de publicanis.ꝛ in Spe.in tit.de arbi.§.ſequiꝛ.ver.quid ſi plura.ꝛ ver.ſeq.ꝛ Ang.ꝛ alios in l.in executione.§.pe.ff.de ver.ob.ꝛ Bal.in.l.cum ſit.j.de ſepul.vio.ꝛ facit ꝑ Bal.hic qõ habeꝛ in.l.pen.ꝛ ibi Bal.j.de his qui.vt idi.In contrariũ eſt Bal.in.l.eden.j.loc.ꝛ Lud.ro.in.l.ĳ.ff.ad Sille.

l ¶ Dic ꝙ ſic.Not.ꝙ ſi emi emphyteu.ſi non ſoluã intra annũ,cadã ab emphyteuſi,ſi deficit vnus denarius,cado a re emphyteu.vide Ang.in.l.meminiſſe.ff.de offi.procõ.ꝛ in.l.qui heredi.de condit.et demõ.ꝛ ibi Moder.in.l.ĳ.ff.ad Sille.qõ no.Bal.in.l.minoribꝰ.j.de his qui.vt indig.And.Barb.

m ¶ Undecimo.Uide Io.an.in addi.Spe.in tit.de emp.ꝛ ven.§.j.in addi.inci.faciĩe ergo erit.ꝛ vide per Bal.j.in.xiiij.q.

n ¶ Duodecimo.Uide Bar.in.l.ſi quis cum aliter.ff.de ver.obl.

o ¶ Reſpon.nõ.Uide q̃ dixi in.c.j.de emp.ꝛ ven.ꝛ no.bene ꝑ intellectu gl.in.l.ſemper in conuentionibus.ff.de re.iur.And.Barb.

p ¶ Donatio.Uide Bar.in.l.ſi tibi.in prin.ff.de pact.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a ¶ Credens. Faciunt no. per Bar. in. l. j. maxime in. ij. membro princi pali. ff. de offi. procu. ceſa.

b ¶ Tu dic. Uide no. per Bar. in. l. iiij. in ver. vnde queritur. ff. de manumiſſ. ⁊ qđ no. Dy. in. l. poſt dotem. in. vi. lec. ff. ſol. mat. ⁊ Bal. in. l. ſi patruus. ſ. com. vtri. iud. ⁊ Bar. in. l. q mihi. ff. de dona. ⁊ in. l. poſt dotem. ff. ſol. ma. ſentit idem quod Bald. hic.

pretium non ſoluatur, vel ſi pacta nõ ſeruẽtur
arg. ff. de ſer. expor. l. ſi Titiꝰ. ⁊ hec eſt veritas:
tamen dubitaẽ vtrũ ſoluto pretio ſit neceſſa-
ria noua traditio. ⁊ dic ꝙ nõ: vt. ff. eod. l. ſi cum
fundum. §. fere. ⁊ de rei vẽdi. l. quedam mulier.
14 ¶ †Decimoquarto quero, quid ſi credẽs [a] ſe
a habere vtile dominiũ tanquã ſupficiarius, cũ
re vera haberet directum, vẽdidit ius ſuperfi-
ciarij: queritur nũquid valeat cõtractus: Dy.
conſuluit ꝙ nõ: q: in eo iure qđ habet eſt erra-
tum, ⁊ error impedit cõſenſum: vt. ff. eo. l. alio-
b quin. ⁊ ita cõſuluit Dy. tu dic [b] ꝙ aut venditor
habet nudam proprietatẽ, ⁊ verũ eſt cõſilium
Dy. aut habet plenã proprietatem, ⁊ tenet vẽ
ditio ſuperficiei: q: dominus poteſt ſupficiem
cõſtituere. ad hoc facit. ff. de iur. ⁊ facti igno. l.
15 regula. §. q ignorauit. ¶ †Quintodecimo q̃-
ro. quidam emit ꝓcuratorio nomine meo fun
dum, ⁊ de ſuo ſoluit pretium: tandẽ tanto tẽ-
pore poſſedit ꝙ fructus aſcendũt ad quanti-
tatem pretij: nunqd extenuent ⁊ abſorbẽt pre-
tium iure tacite cõpenſationis: dicunt quidã
ꝙ ſic. nã iſte procurator nihil aliud eſt quã cre
ditor: vt. ff. de verb. ob. l. ſi ita quis. in. §. Seia ⁊
fructꝰ corrodunt debitũ. ergo ⁊c. tu dic ꝙ aut
procurator emit noie ſuo, licet mãdato meo:
⁊ tũc nõ extenuant ſortẽ: q: non tenetur cede
re iura ſua, niſi pretio ſoluto. ff. de manumiſ. l.
iiij. §. ſi ab ignoto. aut ꝓcurator emit nomine
meo, ⁊ tunc queſiuit mihi poſſeſſionem ⁊ do-
miniũ: vt in. l. j. ꝑ quas perſo. nob. acq. ⁊ ideo
fructus ex re mea perceptos ſecum cõpenſare
debet. aut emit, nec adiecit quo nomine: ⁊ idẽ
qđ in primo mẽbro: q: perſona, extrinſecꝰ nõ
intelligitur: vt de verb. ob. l. ſi ita ſtipulatus.
16 §. Chryſogonus. in fi. ¶ †Sextodecimo que-
c ro, res eſt vendita [c] primo cum conſtitutione
precarij, ⁊ ſecundo cum naturali traditiõe, qs
eſt potior: ⁊ videtur ꝙ ille qui habet plenio:ẽ
poſſeſſionem, id eſt naturalem. nã virtus trãſ-
latiua dominij conſiſtit in actu vere traditio-
nis, ſeu inductionis: vt. l. ſi fundum. de fun. do
ta. In cõtrarium videtur. quia cõſtitutio pre-
d carij [d] ſufficit ad trãſlationem dominij: vt. ff.
de acqui. poſſ. l. quod meo. ergo primus pfer-
tur, quinimo tanquam ſpoliatus habet cõdi-
ctionem ex. l. vlti. ſ. de acq. poſ. Sol. aut cõſtituit ſe precario poſſide-
re, nõ habita fide de ptio: ⁊ tunc non fuit tranſlatum dominium in
primum emptorem pretio nõ ſoluto. ⁊ ſic ſecundus eſſet potior: q:
non plus operatur precarium quã vera traditio: vt inſti. de re. di. §.
vendite. ⁊ hoc in reivendicatione. ſecus in publiciana: q: ibi ẽptor
potius nititur in ſe quam ex tranſlatione, ⁊ ideo nõ eſt neceſſe quod
pretium ſit numeratum: vt. ff. de publiciana. l. de pretio. aut cõſtituit
ſe precario poſſidere pretio ſoluto, vel habita fide: vt. ff. eo. l. vt res. ⁊
tunc aut tempore precarij venditor poſſidebat, ⁊ prefertur primꝰ:
aut non poſſidebat, ſed ſolum detinebat, ⁊ tunc ſecundus: quia cum
detentio nuda ſit meri facti, non tranſit per conſtitutionẽ precarij.
nam conſtitutio precarij habet plurimum iuris, ⁊ ideo nõ pertinet
niſi ad naturalem vel ciuilem poſſeſſionem, non ad detentationem,
que nõ eſt vera poſſeſſio: vt. ff. de preca. l. ⁊ habet. §. eum qui. ⁊ tamẽ
ad tranſlationẽ dominij ſufficit vera traditio detentationis: vt. d. l.
17 ſi fundũ. ¶ †Decimoſeptimo [e] quero, pone quod vẽdidi tibi rem,
e ⁊ de ea te per annulum inueſtiui: nũquid per hoc ſit tradita poſſeſ-
ſio: ⁊ videtur quod ſic: quia hoc poteſt fieri per conſtitutionẽ pre-
carij. Itẽ per cõfeſſionẽ precarij: vt. ff. de pact. l. ab emptione. ergo ⁊
per alios actus ſimiles, quare habet maiorem vim precarium quã
inueſtitura: ꝓpterea eſt introducta a iure ⁊ conſuetudine: ergo
aliquid debet operari. vt in titu. quid ſit inueſtitura. collatione. x. et
extra de his que fi. a ma. par. capi. c. ex ore. In contrarium videtur.
quia inueſtitura non contingit rem de qua queritur per modũ tra-
ditionis, vel quaſi, vnde nulla transfertur poſſeſſio: vt notat Dyn.
18 extra de regulis iur. c. j. lib. vj. ¶ †Quid ergo operatur: dico quod
f videtur data licentia inueſtito, quod ſua authoritate poſſeſſionem [f]
accipiat: vt not. Inno. in. c. ij. extra de cõſue. ⁊ Iaco. de are. in. l. pre-
dia. ff. de acquir. poſſ. Sol. aut inueſtitura fit in loco vbi poteſt fieri
vera traditio, ſaltem per inſpectionem oculorum, ⁊ tunc trãſfertur
poſſeſſio: vt. ff. de contrahenda emptione. l. clauibꝰ. aut alibi in loco
remoto: ⁊ tunc nulla tranſfertur poſſeſſio. licet etiam per quaſdam
fictiones cõcedaẽ poſſeſſio ꝑ caſus expreſſos in iure, vel cõſuetudi-
ne: tamen in alijs ſecus eſt: vt eleganter no. Inn. extra de reſtit. ſpo
liat. c. In literis. ⁊ not. extra de inſti. c. authoritate. ⁊ hoc eſt verũ in
inueſtitura verbali: ſed per inueſtiturã corporalem bene trãſfertur
poſſeſſio: vt extra de dona. c. per tuas, que fit hoc modo, puta ſi te in-
duco in fundum, ⁊ in ſignũ inueſtiture trado tibi de palmis oliua-
rũ: vel aliud ſimile. ⁊ ita intelligiẽ inueſtitura in materia feudorũ. ſ.
19 in effectu, alias vaſallus nõ teneẽ ad ſeruitia. ¶ †Decimooctauo [g]
g quero quid ſi in inſtrumẽto cõtineẽ aliquẽ eſſe inueſtitum de aliqua
dignitate, vel de aliquo iure, vtrũ preſumatur ꝙ partes fuerint p-
ſentes: Reſpõ. ſic, nã ſi inueſtitura ſignificat actũ a preſente in pre-
ſentẽ factũ, etiã ſi verba que preſupponunt, non inducant intrinſe-
cam ſolẽnitatem ⁊ veritatem: vt inſti. de inuti. ſtipula. §. ſi ſcriptum.
multo fortius verba q̃ ſonant in facto qđ potuit inter partes geri.
20 ¶ †Xix. [h] q̃ro. pone ꝙ in inſtrumento cõtinetur, talis vendidit et
h tradidit: nunquid per tale inſtrumentum probetur traditio: ⁊ vi-
detur ꝙ ſic: q: preſumitur inſtrumentum verum: vt. ſ. de probat. l.
cum precibus. In contrariũ videtur per. d. l. predia. Sol. aut res eſt
mobilis, vel ſe mouẽs, que potuit tũc tradi, ⁊ tunc inſtrumentũ ꝓ-
bat traditionẽ. aut res mobilis vel immobilis, que tunc nõ potuit
tradi, ⁊ tunc operatur licentiam occupandi, vel accipiẽdi poſſeſſio-
nẽ: impleto tamen prius quod debet impleri ex parte ſua: vt not. in
l. ij. ſ. de acqui. poſſ. ꝑ Ia. de are. ⁊ Cy. nec vẽ inſtrumentũ falſum: q:
iſta non ſunt verba notarij: ſed verba contrahentiũ, relata per no-
tarium: vt no. ff. de verb. obli. l. ſciendum. ¶ Item poſito ꝙ dicatur
quod ſunt verba notarij ſcripta tñ ſunt de mãdato partiũ: ideo in-
ſtrumẽtũ nõ eſt falſum: ꝓterea iſta verba debẽt ſane intelligi de tra
ditione mẽtali, q̃ nõ eſt ſine effectu: vt. d. l. predia. ⁊ vba notarij de-
bent ſuſtentari ex intellectu iuris: q: ſub verbis iuris ſolẽniter con-
21 ficiũt inſtrumẽta: vt no. ſ. de vſu. l. j. ¶ †Uigeſimo q̃ro, frater meꝰ
vendidit rem cõmunem, hoc pacto ꝙ mihi ſolueretur pretij medie-
tas, ⁊ ꝓmiſit de rato ſub pena, ego pretij ptiũ partis mee: ⁊ ſic tacite
ratificaui, tñ q: emptor noluit mihi ſoluere, cepi poſtea rẽ vẽdica-
re, qđ poſſum: quia nunquam habui fidem de pretio, nunquid frater
meus teneatur ad penam: ⁊ videtur quod non: quia hoc contingit
culpa emptoris, q: nõ ſoluit ꝓut debuit, ⁊ mea ratificatio mihi nõ
nocet, q: facto aduerſarij mei non habuit locũ. ar. ff. de mino. l. Emi
lius. cũ gl. ⁊. ff. de inoff. teſt. l. nihil. §. cum filius. ⁊. ff. de ſol. l. diſpẽſa-
22 torẽ. ¶ †Uigeſimoprimo q̃ro, vẽdo [i] tibi oĩa bõa mea pſentia ⁊ fu-
i tura: q̃ conſtituo me tuo nomine precario poſſidere: deinde aliqua
bona acq̃ro, nunqd ſtatim virtute precarij efficieris poſſeſſor: Rñ.
k non. [k] niſi ea intentione acquirerem, vt te poſſeſſorẽ faciam: vt. ff. ꝓ
ſocio. l. actiõe. §. ſi quis poſt. qui tex. ad hoc eſt not. nam in poſſeſſio-
ne querenda põt quis preiudicare ei cui debet acq̃rere: vt. ſ. de acq.
poſſ. l. fi. ⁊ ita determinauit bone memorie doctor do. Fran. tigri. de
23 pi. per. d. §. qđ tene mẽti. ¶ †Uigeſimoſecũdo q̃ro. quidã, [l] vẽditor
l ſic dicit, vendo tibi tale pdiũ, qđ eſt viginti iugerũ, reperiẽ ꝙ eſt vi-
gintiquinq; iugerum. vñ peto mihi adijci pretium iuxta portionem
menſure

c ¶ Uendita. Uide Bal. in. l. quoties. ſ. de rei ven. in quadam addi. ⁊ Guid. de ſuza. in. l. fi. ſ. de ſacroſan. eccle. ⁊ Ant. de but. in. c. cũ veniſſent. extra de reſti. ſpo. vbi alle. no. per Ioan an. in addi. Spec. in tit. de empt. ⁊ vẽ. §. ſciẽdum. in addi. incipi. hic dubitatur ſi iſte vendat ſcđo. ⁊ Bart. in conſil. incipiẽ. pe. Ioan. de antica. ⁊ Bal. in. c. j. §. ſi facta. ſi đ feud. fue. cõtro, ⁊ Ange. in conſil. ciiij. incip. ſuper dicto facto. ⁊ in conſil. clx. incip. Uiſo dicto libello. ad fin. ⁊ Pau. de ca. in conſil. cccxxiij. incipiẽ. Uiſis actis et actitatis inter dictas partes, et inſtrumẽtis hinc inde productis. in quibus locis idem tenẽt quod Bald. hic. quatenus loquitur de traditione per cõſtitutionem precarij.

d ¶ Precarij. Per glo. in. l. j. ff. de acqui. poſſeſ. in ver. interuenerit. in fi. ſed detentatio eſt facti. vt per Barto. in. l. j. in princip. ff. de acq̃renda poſſeſſione.

e ¶ Decimoſeptimo. Uide Bal. in. l. j. de dona.

f ¶ Poſſeſſionẽ. Not. traditione annulli nõ trãſferri poſſeſſionem, ſed licentiã intrandi poſſeſſionem. vide Bald. in. c. j. qd ſit inueſtitura. x. colla. vide gl. in. c. iij. extra de his q̃ fiunt a maio. part. capi. in. c. authoritate. de inſti. c. per tuas. de dona. in. c. ij. de cõſue. in. c. ſi quis deinceps. xvj. queſt. vj. alias. vij. Doct. in dictis locis. vide Bal. qui allegauit ſingularem glo. in dicto. c. ij. in. l. j. ff. de acquiren. poſſ. vide eum in. l. voluntas. C. de fideicõmiſ. vbi dicit quod eſt alia abuſiua, que fit per inueſtituram, vide que dixi in. d. c. per tuas. ⁊ vide. c. cũ Bertoldus. de re iudi. And. Barba.

g ¶ Decimooctauo. Uide que not. Bar. in. l. Titia. §. fi. ff. de ver. ob. ⁊ proprie in iſtis terminis ponit Io. an. in addi. Spe. in tit. de emp. ⁊ vendi. §. j. in addi. incip. q̃rit Odof. cum ſeq. ver. idem tenet.

h ¶ Decimonono. Uide per Imo. in. c. ij. de cõſuetu. in fi. ⁊ ibi ſcripſi.

i ¶ Uendo. Uide Bar. in. l. fi. ſ. que res pig. ob. poſ. ⁊ Sal. in. l. ij. ſ. e.

k ¶ Reſpondeo non. Tene menti ꝙ ſi qs vendit bona pſentia et futura, ⁊ cõſtituit ſe precarij nomine poſſidere, ſi poſtea acquirat, non videtur tranſlata poſſeſſio in emptorẽ. niſi venditor habeat cauſam: vide que no. in. l. j. §. per procuratorem. ff. de acqui. poſ. vide Sali. in l. actione. in. §. j. ff. pro ſoc. ⁊ ibi refert Bal. cõſuluiſſe ſuper hoc: ipſe tñ non tenet cõſi. ſuum. ibi vide: ⁊ vide que not. ad Bar. in. l. ab emptione. ff. de pact. ⁊ que no. in. c. cũ veniſſet. de reſtit. ſpol. ⁊ Lud. ro. in. l. iij. §. incertam. ff. de acqui. poſ. And. Barb.

l ¶ Quidã. Adde que habentur in. l. ij. in princi. ⁊ in. l. Iulianus. §. ſi Titius. ff. de act. empt. ⁊ qđ ibi Bar. ⁊ Pau. de caſt. in. l. ſi ſeruũ. §. j.

a menſure.queritur[a] quid iuris:⁊ videtur ꝙ pretiū debeat augeri,ſicut
econtrario deberet minui:q̄ cōtrariorū eadē eſt diſciplina,imo vi-
detur ꝙ alia quinqȝ iugera nō ſunt vēdita:q̄ venditio eſt taxata ad
certū numerū iugerū.ar.ff.eo.l.Rutilia.⁊.l.cōprehenſum.In cōtra-
rium videtur,nam cōſignatio confiniū rem deſignat,⁊ quicquid eſt
vltra includit:vt.ff.eo.l.ede ſacra.§.j.Iſta etiā verba fuerūt enuncia
tiua,nō reſtrictiua.ar.ff.de leg.ij.l.cum pater.§.Menio.Sol.dicunt
Doc.ꝙ multum refert an contrahentes conceptum ſuum exprimen
tes,incipiant a numero,vel menſura,⁊ tunc nil plus veniet,facit.ff.
de leg.j.l.ſi quis teſtamento.an exprimant cōceptū per nomina de-
ſignātia certam ſpeciem,vel corpus determinatū,licet in latitudine
aliqua demonſtratione falſa ſit enunciatū:⁊ tunc talis enūtiatio nō
vitiat actum,vt ꝑpterea debeat augeri pretiū:q̄ integritas rei ven
dite cōſiſtit in ſemetipſa,nō in mēſura.⁊ dicit.Io.an.ſup addi.Spe.
b in hoc titulo.tenuiſſe doctorē ſuum in legibus,⁊ ita eſt verū.[b] ꝙ aut
pretium formatur a menſura:⁊ tūc ſecundū menſuram:vt.ff.eo.l.qui
fundum.§.qui agrum.et.ff.de act.empt.l.ſi duarum.aut formatur ſim-
pliciter ad ipſius rei totale:⁊ tūc falſa demonſtratio contractum nō
minuit,ſicut nec falſi cōfines.ar.ff.de verb.obli.l.ſi diuortio:⁊.ff.eo.l.
hec venditio.¶ Nunquid aūt ſit neceſſe cōfinare rem que venditur:
⁊ dic qd̄ ſic,niſi per aliam demonſtrationē appareat:vt.ff.eo.l.cū ſer
24 uo.§.fi.⁊.ff.de actio.emp.l.Titi⁹ heres.⁊.l.forma.de cē.¶ † Vigeſi
c mo tertio quero promiſiſti[c] ſoluere ad certū terminū,quando inci-
pit currere iſte terminus:R̄ň. Aut eſt tempus in genere,⁊ incipit
currere a die tradite rei.ar.ff.de iu.dot.l.tali.aut eſt tēpus in ſpecie
puta vſqȝ ad paſcha immediate ſubſecuturum.⁊ tunc bene currit tē-
pus:ſed currit ſine preiudicio emptoris.ar.ff.de reſcin.vē.l.fin.§.fi.⁊
25 vide quod not.Bar.ff.de leg.j.l.ſi cui legetur.¶ † Vigeſimo quarto[d]
d quero.ſtatuto cauetur qd̄ mulier nō poſſit vēdere,vel teſtari ſine au-
thoritate propinquorū,modo ꝓpinqui nolunt mulieri authorizari,
expedit autem ⁊ maxime teſtari,nunquid poſſit hoc facere cū iudi-
e cis authoritate:dicit Bar.not.ꝙ ſic.[e] arg.ff.ſol.ma.l.ſi cū dotem.§.
co aūt tēpore:⁊.ff.de iu.do.l.ꝓfectitia.poſt princ.⁊ eſt verū,niſi ſta-
tutum requirat copulatiue authoritatem iudicis ⁊ cōiunctorū,nam
f tunc non ſufficit ſol⁹ iudex.[f] ar.ſ.de in integ.reſti.mino.l.ſi curato-
rem habens.¶ † Vltimo quero,ruſticus emit a me arborem ficus,
vel oliue pendētis in agro meo,nunquid valet emptio:⁊ videtur qd̄
non.q̄ nō pōt tradi,nec dominium tranferri.ergo ⁊c. vt.ff.e.l.cum
manuſata.§.nemo.Contrarium eſt verum : q̄ licet non poſſit tradi,
nec dominium transferri,ex iſto tamen contractu agitur ad patien-
tiam , que habetur loco traditionis:vt.ff.de actio.empt.l.Quintus.
⁊ iſte eſt caſus,in quo ex contractu venditionis non transfert domi
niū:nec ſequi traditio poteſt:tamen Scetus tenet de vuis pendenti-
bus in agro,⁊ alijs que poſſunt ſeparari a ſolo,nō eſt dubium quod
vendi poſſunt:vt.ff.de actio.emp.l.qui pendentē vindemiam.¶ Ex
predictis apparet,ꝙ qui emit arborem,nō emit ſolum , q̄ tunc ce-
deret traditio,⁊ dominij tranſlatio.de quo ꝑ Doct.de leg.j.l.ſi fun-
dum:⁊ hec dicta vtiliter ſufficiant in rub.

1 Vēditio ſi ſit facta per minorem in alio territorio,quis iudex interponet decretum:an iudex originis:an iudex rei vendite:
2 Quid ſi eccleſia Florentina permutat cum eccleſia Peruſina:
3 Quid de gabella,in quo loco ſoluetur:
4 Forenſes contrahentes,an teneantur ad gabellam:
5 Et an contrahentes teneantur ad iſtas gabellas ratione contractus:
6 Et an ſtatutum fauorabile comprehēdat clericos non ſoluētes gabellas:

¶ Lex prima.

Venditiones. ¶ Valet vēditio rei etiā exi-
ſtentis in alio loco quam vbi
contractus celebratur.hoc dicit.concordat. ff.ſi qs alte.
vel ſibi.l.fin Idem in donatione:vt.ſ.de donat.l.data.cū
ſi.¶ Quero,que erat dubitatio huius. l. Reſpō.quia videbatur ꝙ
nō valeret venditio rei que in preſentia dari nō poſſet.ar.ff.eo.l.qd̄
ſepe.§.ſi quis amico.Sed ibi eſt ſpeciale in ſeruo qui eſt in fuga,qui
vendi nō poteſt,niſi poſtquā eſt apprehenſus.⁊ eſt ratio:quia eſt in
quaſi poſſeſſione libertatis.Secus autem in alijs rebus,vt hic:licet
autem dictus ſeruus nō poſſet vendi:tamen poteſt conſtitui procu-
rator ad vendendū illum licito tempore:⁊ ſic non inſpicimus diem
mandati:ſed diem licitum,in quē confert executio mandati:vt ibi
g patet.⁊ eſt tex.[g] valde no.in materia procuratoris,qui cōſtituitur ad
negotia,ꝙ attendimus tempus quando confertur mandatum,⁊ nō
1 tempus quando datur mandatum,qd̄ tene mēti.¶ † Sed hic que-
h rit[h] Iac.de arc.pone aliquis minor Paduanus vēdidit rem ſuam
exiſtentem in territorio Parmenſi:quis iudex interponet decretū
ſuū:an iudex Paduanus,vbi celebratur cōtractus:an iudex Par-
i menſis,vbi res eſt:videtur[i] ꝙ Parmenſis.vt.l.ſi predium.ſ.de pre-
di.min.Econtra,qd̄ Paduanus,quia ibi agitur negotium : vt.ſ.de
eo.tit.⁊ Doc.in.c per tuas.de dona.extra.vbi per Petr.de anch.⁊
Imo.⁊ Pau.de liaza.in cōmento.c.ſi venditori.in vlti.col.extra de
emp.⁊ ven.⁊ Sali.in.l.ij.ſ.eo.

dona.l.In hac.⁊.l.magis.§.illo.de re.eo.Sol.
quod quilibet per ſe pōt authorizari,tam iu-
dex loci vbi contrahitur,quam iudex loci vbi
res eſt:licet eſſet cautius ꝙ vterqȝ interpone-
ret ſuum decretū.ar.ff.de exc.tut.l.Iuriſperi-
tos.§.j.⁊ hoc probat tali ratione:q̄ corā quo-
libet poteſt conueniri,⁊ habet iuriſdictionem
in ipſo,ergo ⁊ decretū pōt interponere. Idē
k tenet Old.iſtud ergo decretū equiparatur[k] ra-
tione loci ſententie late in reali quātū ad me-
tiendum forū,non dico quantum ad appellā-
dum:quia in tali decreto cōuentionali nō ap-
pellatur:ſed reſtitutio in integrum neceſſaria
eſt:vt leg.⁊ not.ff.de min.l.ait pretor.§.per-
2 mittitur.¶ † Secundo quero,quid ſi eccleſia
l Florentina[l] permutat poſſeſſionē quam ha-
bet Peruſij cū eccleſia Peruſina:⁊ ecōuerſo:
eccleſia Peruſina rem quam habet Florentie
cū eccleſia Florētina.quis Epiſcopus inter-
ponet authoritatem:Reſpon.quod in eccle-
ſia non attendit locus in quo res eſt:ſed dio-
ceſanus ipſius eccleſie:vt no.Inn.de priuile.
c.paſtoralis.⁊ ratio eſt,q̄ huiuſmodi res vbi-
cunqȝ poſite ſint , ſunt ſub cura dioceſani , ne
alienentur.Et idem,cum ſit quodāmodo cu-
rator generalis eccleſie,ei⁹ authoritas eſt ne-
ceſſaria,⁊ nō ſufficit authoritas epiſcopi vbi
m res eſt,arg.ff.de ſolu.l.q̄ro. ¶ Tertio[m] q̄ro.
quid in bānito,an poſſit vendere bona que in
n ciuitate reliquit:⁊ dic qd̄ ſic.[n] niſi ſit ei inhi-
bitum per ſuperiorem:vt.ff.de pol.l.de polli-
3 citationibus.vbi eſt tex.no ¶ † Quarto[o] q̄ro.
o ſi de iſto cōtractu debet ſolui gabella,in quo
loco ſoluetur,an vbi eſt contractus celebratus:
an vbi res eſt:an in vtroqȝ:Reſpōdeo gabel
p la eſt onus conuentionis[p] ſeu obligationis:
non onus rei tradende,ideo inſpicitur loc⁹ cō
tractus,vt hic. Item in forma cōtractus in-

¶ Queritur. Vide Bar.in conſi:xxij.incip.An vēditio ſit perfecta
ante mēſurationē,vide ibi omnino.⁊ in cōſi.cv.incip.In qōne ani-
ciole . An datio inſolutum . vide in conſi.inci. Petrus Ioānis de antiquo ſibi conſuluit . Andreas Barba.

b ¶ Verum . vide Abb.cōſi.cxxxij. do.Pet.in.c.per tuas.ſ.dō dōn.vide Io. an. in eo.tit. §.j.verſi. nunc de iure cod.in addi. que incipit . hic queritur . venditor. And. Barb.

c ¶ Promiſiſti . Adde Sali.in.l. ij.ſ.eo.⁊ Bart.in l.ſi cui legetur.in ſi.prin.de leg.j.

d ¶ Vigeſimo quarto. Adde Bal.in c.j.in ſi.de cōſue. re.feud.⁊ i.l.j.ad ſi.ſ.qui admit. in l.vidue. ⁊ in.l. in coniūctione.ſ. de nup.

e ¶ Quod ſic. No. ſi requiritur conſenſus agnatorū, ⁊ nō volūt cōſentire,ſufficit iudicis authoritas,vide Bal.ī.l.vidue. ⁊ in.l.ī . cōiūctione.⁊ ibi dedi remiſſiōes.ſ.dē nup. tamē ſi ſtatutum requirit vtrunqȝ.nō ſufficit ſolius iudicis authoritas,quod eſt no.dignum.And.Barb.

f ¶ Iudex. Nā debent aliqua ſubrogari.ita intelligatur quod notat Bal.in.l.tranſactionem.ſ.de tranſact.

g ¶ Et eſt tex.Fallit tamē quo ad ſuſcipiendum mandatum.ſi perſona eſt inhabilis ab initio:licet ex poſtfacto habilitetur,nō tenet mādatū:vt eſt tex.in.c.poſt ceſſionem.de proba.⁊ ibi ꝑ Doc.⁊ vide pro hoc dicto Bal.⁊ Sali.in.l.ij.ſ.eo.ego cōſului contrariū Fauētie contra aliquos cōſulentes ſm Bal.hic.⁊ in dictis adduxi Bal. in.l.ſtipulationem.ff.de iu.dot.ibi dicebat contrarium eſſe,q̄ agēs ex contractu quem deberet pro ſua parte implere , debet probare prius ſe impleuiſſe contrarium.And.Barb.

h ¶ Sed hic querit.Vide Bal.in.l.ſi prediū.hic alleg.vbi etiā querit quid in iudice domicilij,faciunt etiā in ſi.que not.Bar.⁊ Docto. in.l.j.⁊ in.l.pupilo.ff.de tu.⁊ cu.da.ab his.⁊ vide.ſ.pri.q.⁊ in terminis Barto.in.l,ſi minor.cū.l.ſequenti.ſ.de pred.mi.⁊ in.l.magis.§.j. ff.de reb.eo.

i ¶ Videtur.Si minor Paduanus vendit rem exiſtentē in territorio Parmenſi,quilibet iudex pōt authorari.Adde ad Bald.⁊ ibi no.ſ.de pred. mino.l.ſi predium.vide q̄ dixi in.c.j.de re.eccle.nō ali. Andr.Barba.

k ¶ Equiparatur.Vide do.Pet.de ancha.in.c.ij.de tranſact.vbi reliquit cogitandum.And.Barba.

l ¶ Florētina.An Epiſcop⁹ vbi eſt eccleſia,vel ille vbi eſt res.interponat decretum,vide Bal.in aut.hoc ius porrectū.ſ.de ſac.ſan.eccle.vbi idem videtur tenere.⁊ in.l.ſi predium.ſ.de pred.mino.

m ¶ Tertio.Adde qd̄ no.Bal.in.l.ꝑ diuerſas.in.ix.q.ſ.mand.an autem perdat bona.vide Bal.in.l.data opera.ſ.qui accu.non poſ.

n ¶ Dic qd̄ ſic.An bannitus poterit vendere bona q̄ in ciuitate reliquit:vide Bal.in.l.per diuerſas.ſ.manda.And.Barba.

o ¶ Quarto.Adde Imol.in.l.magis puto.§.Illud.ff.de rebus.eo.⁊ Bar.in.l.multum.ſ.ſi quis alte.vel ſibi

p ¶ Onus conuentionis.Not.ꝙ in ſoluēda gabella inſpicitur locus contractus.⁊ hoc no.pro vna additione ad Bal.in.c.j.de mili.vaſa. qui contu.eſt And.Barba.

a ¶ Quinto. Adde no. in. l. cũctos populos. ſupra ꝺ ſum. tri. ⁊ fide catho.
b ¶ Sexto. Dixi in. l. placet. i. ver. gabellis. ſ. de ſacroſan. eccl. ⁊ vide Bal. i. l. omni. ꝺ ſacroſan. eccle.
c ¶ In contrariũ. No. clericos non obligari gabellis. vid Bal. in. l. j. C. de ſum. tri. ⁊ i authen. caſſa. de ſacroſan. eccle. ⁊ in l. omnes populi. de iuſti. ⁊ iur. vbi dicit qꝺ Epiſcopus inter laicos obligatur ad obſeruãdum ſtatuta laicorũ, ſi ſint rationabilia. id eſt iuſta et equa. alias non. ita intellige qꝺ no. in. l. ſed ſi ex eadẽ. ff. ꝺ popu. act. ⁊ in. c. j. ꝺ no. opera. nun. in not. Andreas Barba.
d ¶ Pro rata. Vide que not. Bar. in. l. Plaucius. ff. de condi. ⁊ demonſtra.
e ¶ Emptio. Vide glo. no. i. l. ſi mater. ĩ. eo.
f ¶ A ſeipſo. Idẽ tenet Imol. i. l. j. §. fuit queſitũ. ff. ad treb. licet glo. hic ⁊ vbiqꝫ. ⁊ etiã Bar. teneant vtilem emptionem palam, ⁊ bona fide factam.

ſpicitur locus contractus: ſed in ſubſtantia perſone cõtrahẽtis inſpicimus cui perſona ſubiecta eſt ratiõe originis, vel domicilij: nec etiam habilitatur perſona mutatiõe loci, vt plenius
4 dixi. ſ. ꝺ ſum. tri. l. cũctos populos. ¶ † Quin-
a to[a] quero, nunqd forẽſes cõtrahentes teneantur ad dictã gabellã: ⁊ videtur ꝙ nõ: quia eſt munus perſonale, qꝺ apparet q² perſona obligatur: ſed tale munus nõ põt imponi forenſibus. vt. ff. ꝺ mune. ⁊ hono. l. reſcripto. §. fi. Cõtrariũ eſt verum, q² gabella eſt onus cõſecutiuum cõtractus: ⁊ ideo ſicut ſortiunt᷑ forũ ratiõe cõtractus: ita ⁊ reſpectu gabelle veniẽtis in cõſequẽtiã. ar. ĩ. de iure. deli. l. fi. §. In cõpu-
5 tatione. ¶ † Sexto[b] quero. nunqd clerici ꝯtra-
b hentes teneantur ad iſtas gabellas ratiõe cõtractus: ⁊ videtur ꝙ ſic: q² nõ poſſunt vti contractus, niſi cũ ſua cauſa, ſuiſqꝫ vinculis. ar. ff. ꝺ
c act. emp. l. In venditiõe. In cõtrarium[c] videtur, ꝙ quãtum ad clericos nõ teneat ſtatutum ratione ſtatuentiũ, vt extra, de cõſti. c. eccleſia ſancte Marie. ⁊ qꝺ no. extra de immu. eccle. c. aduerſus. in fi. in nouella. Sol. aut clerici volũt vti adminiculo ſtatuti diſponẽtis ſuper cõtractũ, ⁊ nõ poſſunt, niſi obſeruẽt ſtatutũ, aut volunt vti ſolũ iure cõmuni: ⁊ tunc nõ habẽt neceſſe obſeruare ſtatutũ. facit qꝺ no. in. c. j. extra
6 de noui ope. nũ. i nouel. ¶ † Et ideo ſi ſtatutũ diſponeret de ſummaria cognitiõe, vel de alio modo procedẽdi, vel de beneficio petendi cãm cõpromitti, vel de aliquo alio bñficio, tale beneficium nõ cõpeteret clericis nõ ſoluẽtibus: q² ſtatutum rei ſue, id eſt beneficio ſuo, poteſt imponere legem quam vult. vt. ſ. man. l. In re mandata. vnde tenentur ad vnguẽ ſeruare ius cõe in agẽdo: nec dicitur hoc ſtatutum contra libertatẽ eccľie: q² aliud eſt cohercere: aliꝺ eſt ſub certa. l. alicuius preſtatiõis ad ſtatuti cõmodum immutare. vt. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. Titio centum. §. j. vbi eſt tex. Bal.

¶ Lex ſecunda.

Emptionem. ¶ Ubi non eſt cõſenſus, ibi deficit ſubſtantia em-
1 ptionis ⁊ vẽditionis. h. d. ¶ † No. ꝙ ſeruus non põt conſentire. qꝺ dic. vt no. in. l. ij. §. voluntatẽ. ff. ſol. mat. ¶ Itẽ qui nõ ſentit, nõ cõſentit: nihil enim eſt i intellectu, qꝺ prius non fuerit in ſenſu. vt. ff. eo. l. alioquin. ibi quẽadmodũ conſenſit, qui non vidit, quaſi dicatur nullo modo. facit. ĩ. q teſta. fa. poſſ. l. diſcretis.
2 ¶ † Quero hic de tali queſtione. Emi fructus cluſij Peruſini hodie, qui heri me ignorante erant oẽs vltra dimidiã deuaſtati: nũquid tꝫ cõtractus: ⁊ videt᷑ ꝙ ſic: ſed debeã exonerari ꝓ
d rata.[d] vt. ff. e. l. officio. In ꝯriũ videt᷑ ꝙ nõ: q² ſi ſciuiſſem, non ꝯxiſſem: vt. ff. eo. l. arboribus. ⁊ l. dñi. in locatiõe certũ eſt ꝙ fieret defalcatio, q² caſus nõ ſolũ ꝑcedẽs cõtractũ, ſed etiã ſequẽs minuit pẽſionẽ: vt. ff. loc. l. ex cõducto. §. ſed ⁊ ſi labes. ⁊ licet cõtractus emptionis fructuũ nõ ſit proprie cõtractus locationis: q² ponuntur nomina diuerſi cõtractus, vt patet in. c. j. de rerũ permu. in cle. tamẽ hic eſt eadẽ rõ eqtatis. argu. ff. depo. l. j. §. ſiquis ſeruũ. Sol. dic contractũ non valere, q² eſt erratũ in corpore ipſorũ fructuum, vnde deficit materia, ſeu res ſubſtantialis ipſius cõtractus ⁊ q² caſus preceſſit cõtractum, merito eſt periculũ vẽditoris, ⁊ ideo caſus fortuit⁹ abſtulit ſibi: ⁊ ideo iure auferatur pretium.

¶ Lex tertia.

Si donationis. ¶ Si nõ valet qꝺ ago vt ago, valet vt valere põt. h. d. verum eſt in his que pendent ex ſubſtantia cõſenſus, ſed in his que pẽdẽt ex legis authoritate, nõ ſufficit cõſenſus lege refragante: q² ex duobus actus hominũ cõſtat, ſcilicet ex lege ⁊ volũtate, vt. ĩ. de dona. ante nup. l. cũ res. ⁊ ideo inter vir. ⁊ vxo. non tenet ſimulata venditio, nec vera donatio. venditio enim non tenet: q² deficit cõſenſus. donatio autẽ non tenet, quia lex non permittit donationẽ: vt. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. ſi ſponſus. §. circa. ⁊ idem vbicunqꝫ contrahitur per perſonas prohibitas. vt. ff. de proba. l. qui teſtamentũ. ⁊. ff. de le. iij. l. cũ quis decedens. §. codicillis. ĩ. de ſecũ. nup. l. hac edi-
1 ctali. ⁊. ĩ. de nat. li. l. j. ¶ † Et no. in hac. l. tria. Primo, ꝙ ꝯt⁹ ſimulatus nõ hꝫ ſubſtantiã, q² qꝺ ꝑcedit ex ore, nihil operat᷑, ſi nõ radicatur ex mente: vt. ff. de ſuppel. leg. l. Labeo. §. Idẽ Tubero. Secundo no. ꝙ cõſenſus verus habet ſubſtantiã. Tertio not. ꝙ qui non ſeruat pactũ, cogitur ad illud, adde qꝺ dixi. ſ. de cõdi. ob cau. l. ea lege.
2 ¶ † Querit gl. qualiter donatio perficiatur. ⁊ dicit ꝙ olim perficiebat᷑ duobus modis, ſtipulatione, ⁊ traditione, hodie trib⁹ modis, verbis: cõſenſu: ⁊ traditione, perficitur etiã cõſenſu, id eſt pacto nudo, ſiue ſit donatio inter viuos, ſiue cauſa mortis: vt no. ff. de leg. ij. l. cũ pater. §. Meuio. de quo magis erat dubitandũ, q² accedit contractui innominato. vt. ff. de do. cau. mor. l. ſenatus. §. nec dubitauerũt caſiani. ſed ꝯctus innominatus nõ perficitur cõſenſu: vt. ĩ. de rerum permu. l. ex placito. ſed reſponde, quod eſt ſpeciale in donatione. Secũdo q̃rit gl. qꝺ remediũ habet ille cui non ſeruatur pactum in donatione appoſitũ: ⁊ reſpon. quod habet tria remedia. ſ. actionem preſcriptis verbis, cõdictionẽ ob cauſam, ⁊ vtilem in rem: vt. ĩ. de do. que ſub modo. l. j.

¶ Lex quarta.

Cum res. ¶ Nemo põt emere rẽ ſuã, niſi quatenus ab eo poſſet aliquo remedio
1 euinci. h. d. ¶ † No. ꝙ nemo põt emere rẽ ſuã, niſi ratione iuris deficientis in ipſa: vel niſi emat poſſeſſionẽ ratione poſſeſſionis, ⁊ non reſpectu dominij: ⁊ tunc ex tali contractu
e non debetur euictio, interdũ ergo valet emptio[e] rei ſue, cõſiderato iure quod eſt alteri⁹, interdũ cõſiderata poſſeſſione que eſt alteri⁹: ⁊ tunc pretium poſſeſſionis erat minus quã pretium rei: vt. l. ſi mulier. in princi. ff. quod me. cau. ⁊ l. ſi duo. in fi. ff. vti poſ. quero, que eſt ratio quare quis non poteſt emere rem ſuam: tex. dicit ꝙ quis non põt duplicare ſibi titulũ poſſeſſionis. ſic. ĩ. eo. l. ſi ancillam. ſed gl. dicit ꝙ imminet euictio in limine cõtractus, vnde nõ obligat᷑ ad pretium. ff. de peri. ⁊ cõmo. rei ven. l. habitationum. §. fi. ¶ Querit glo. quid ſi quis nõ intendebat emere ius quod vẽditor habet in re: ſed rem ſimpliciter: ⁊ non põt repetere pretium. nunquid habebit exceptionem contra venditorem repetentem rem: R ñ. glo. ꝙ non: quia iſta ſunt contraria: vt. ſ. ſi ſeruus extero. l. j. in fi.

1 ☞ Tutor, an poſſit emere bona pupilli:
2 Prelati duo ſi ſunt in vna eccleſia, ita quod vn⁹ ſit ſub alio, an minor poterit vendere rem eccleſie cũ authoritate maioris: ⁊ nu. 4.
3 Executores ſi ſint plures vltime voluntatis, an vnus poſſit emere ab alio bona fide:
5 Authoritas debet interponi in ipſa vẽditiõe, decretum vero poteſt interponi poſt ſolutionem: quare hoc ita differenter:
6 Statutum epiſcopi, an liget ipſum epiſcopum contra facientẽ: ⁊ an poſſit ſeipſum abſoluere:
7 Mater ſi debet recipere dotẽ in pecunia, an poterit ſibi authoritate propria ſatiſfacere de bonis pupilli:

¶ Lex quinta.

Cum ipſe. ¶ Hec eſt not. l. ⁊ hoc dicit. tã tutor quã vxor ei⁹ poteſt rem pupilli emere palam, ⁊ bona fide. Nota quod ad bonam fidẽ pertinet quod pretium ſit iuſtum, ⁊ quod cõtractus ſit pupillo neceſſarius vel vtilis, alias non dicitur tutor bona fide verſari: quia debet curare ne cõditio pupilli fiat deterior. ⁊ quia iurat facere vtilia, ⁊ inutilia pretermittere, ⁊ in iſto etiam ꝯctu, propter modicam leſionem fieret reſciſſio. ſimile. ff. de reſcinden. venditio. l. fun-
1 dus qui lucij titij. ¶ † Oppo. ⁊ videtur quod tutor non poſſit emere bona pupilli: vt. ff. eodẽ. l. ſi in emptione. §. fina. Sol. aut vult eme-
f re a ſeipſo[f], ⁊ non poteſt. quia in contractu requiritur diſtinctio perſonarũ: vt. ff. de ſtipula. ſeruo. l. ij. aut a pupillo ſeipſo authorizante. ⁊ ſimiliter nõ poteſt, quia nõ poteſt directo authorizare pro ſeipſo: vt. ff. de autho. tut. l. j. aut vult emere a pupillo authoritate contutoris: ⁊ tunc aut vnus nõ poterat adminiſtrare ſine alio. exemplum in l. Titium ⁊ meuium. in princi. ff. de adminiſtr. tut. ⁊ idẽ ad hoc facit quod nota. in. c. ſi vna. §. fi. de reb. eccle. nõ alienan. in cle. aut vterque habebat adminiſtrationem inſolidũ: ⁊ tunc aut palã ⁊ bona fide, ⁊ cũ debitis coherentijs. ⁊ valet contractus, vt hic, interueniente tamen decreto iudicis, vbi decretum eſt neceſſariũ: vt. l. lex que tutores. ĩ. de adminiſtra. tuto. aut vult emere vnus tutor immediate ab alio, abſqꝫ cõſenſu pupilli: tũc eſt dubium an valeat: quia non inuenitur perſona media dñi cõſentientis, in qua poſſit fundari cõtractus, vnde non videtur valere. iuxta doctrinam datam per gloſſ. in l. j. ſupra. de contractibus iud. ergo ſi pupillus eſt infans, impoſſi-
2 lis eſt talis cõtractus. ¶ † Quero, ſi in eadem eccleſia ſunt duo prelati

a lati.[a] ita ꝙ vnus ſit ſub alio, nunqd minoꝛ poterit emere rem eccle-
ſie cũ authoꝛitate maioꝛis: videt ꝙ ſic palã ⁊ bona fide, vt hic. In
b cõtrariũ [b] vr vt. s. de ſac. ſan. ecc. aut. qbuſcũqꝫ modis. ⁊ ita determi
nat ibi per Pe. ⁊ Cy. ꝙ nõ poſſit. facit ad gl. p̃alle. in. l. j. s. de ꝫctib⁹
ind. q̃ eſt mẽti tenenda. ¶ † Quero. qd ſi ſint plures executoꝛes [c] vl-
c time volũtatis, vtrũ vnus poſſit emere ab alio palã ⁊ bona fide: ⁊
vr ꝙ ſic, conſentiente herede, vel dño, alias non. per ꝑalleg. gloſſ.
d In cõtrariũ [d] videtur, qd ſi habeat adminiſtrationem inſolidũ, poſ-
ſit vnus ab alio emere, tãquam a pꝛocuratoꝛe defuncti poſt moꝛtẽ
conſtituto. ar. ff. mandã. l. ſi nõ remunerandi. §. fi. non eñ eſt publicũ
officium authoꝛitate, vel vtilitate, ⁊ ideo ceſſant iura pꝛohibẽtia q̃
tñ de publicis officijs vident loqui. certe imo de pcuratoꝛe vident
loqui. tex. eſt expſſus in. d. l. ſi in emptione. §. fi. qui eſt tex. valde no. ⁊
idẽ dico in executoꝛe teſtatoꝛis, etiã q mãdauit vendi. ⁊ in hoc fidẽ
⁊ induſtriã executoꝛis elegit. Idẽ dicit de ceteris emptoꝛib⁹ ſenſiſ-
ſe. nõ de ipſis. ar. ff. man. l. ſi mãdauero. §. ſi tibi. So. dico ꝙ equo ꝑtio
põt emere executoꝛ a coexecutoꝛe palã, ⁊ bõa fide: puta factis ſub-
haſtationib⁹, ⁊ omni colluſiõe ceſſante, nec eñ debet eſſe deterioꝛis
conditionis eo quod amicitioꝛ eſſet teſtatoꝛi. vnde nõ refert cui ven
dantur, dũmodo bene, ſecus ſi gratioſe: qꝛ hoc non eſt licitum, ma-
xime in perſona ei⁹ qui ex officio debet curare ne fraus cõmittat:
nã ſi hoc debet pꝛoſpicere in alio, ergo in ſe. ar. ff. de cõdi. inde. l. fra-
4 ter a fratre. §. poꝛro. ¶ † Quero, lex nr̃a loquit de officiali qui emit
nomine pꝛopꝛio, ⁊ querit ſibi, ⁊ ſuis heredib⁹, nunqd idem in p̃lato
emẽte ab aliquo laico rẽ ſuã: Reſpon. aut eſt pꝛelatus regularis, et
iſte acquirit eccleſie ſue: quia ipſe non poteſt habere pꝛopꝛiũ, neqꝫ
heredẽ habet, aut loquimur in pꝛelato ſeculari, qui põt habere pꝛo-
pꝛiũ: ⁊ tũc aut emit nomine eccleſie, aut nomine ſuo: aut dubitatur.
pꝛimo caſu acquirit eccleſie poſſeſſionẽ ⁊ ꝓꝓꝛietatẽ: ſcdo caſu acqui
rit ſibi ⁊ heredibus ſuis, tñ ſi de bonis eccleſie emit, debet eccleſia
ſeruari indemnis, alioquin in ſubſidium vẽdicat rem emptã de pe-
cunia ſua, in quacunqꝫ perſona cantet inſtrumentũ: vt. s. de rei ven.
l. ſi (vt ꝓponis) ⁊ eſt ſimile in viro ⁊ vxoꝛe, ⁊ eſt bona ſimilitudo, nã
pꝛelat⁹ dicit ſponſus, ⁊ eccleſia ſponſa. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo.
l. vxoꝛ marito. tertio caſu, [e] ſcilicet quando dubitat. dicit Inn. valde
eleganter, qd in dubio vr emiſſe nomine eccleſie, [f] ⁊ eſt ratio. qꝛ tene-
tur acquirere eccleſie: ⁊ ideo in dubio p̃ſumitur feciſſe quod debuit
facere ſecundum Inno. qui ita no. extra de teſta. c. cum in officijs.
in glo. magna. ibi cum quid emit pꝛelatus, ſicut ⁊ eo moꝛtuo poteſt
5 eccleſia ſua authoꝛitate ingredi [g] poſſeſſionẽ, niſi heres eã ſit pꝛius
ingreſſus. ⁊ tũc eſſet heres ꝯueniẽd⁹ via oꝛdinaria, ⁊ nõ poſſet poſ-
ſeſſio auferri ſibi de facto. dicit Inn. qd ſi pꝛelat⁹ relinqueret talem
rẽ heredi, qd tunc heres excuſatur: nã tũc non dicat mala fide occu-
pare: nec qd velit eccleſiã ſpoliare aliquo iure ſuo, cõſuluit tñ here-
di ꝙ ingrediatur poſſeſſionẽ, ſaluo iure eccleſie, ſi qd eccleſia habet.
nã tũc excuſatur ab omni vitio facti ⁊ animi ſm Inno. ibidẽ. de ſi-
mili pꝛoteſtatione not. ff. vti poſſide. l. ſi duo. ¶ † Extra querit hic.
h quare authoꝛitas [h] tutoꝛis debeat interuenire in ipo actu, ⁊ decre-
tũ iudicis poteſt imponere ſeoꝛſum: Rñ. qꝛ conſenſus tutoꝛum re-
putatur idẽ numero, cũ cõſenſu pupilli. ⁊ ideo nõ poteſt ſeparari ab
eo per locũ ⁊ tẽpus: ſed cõſenſus iudicis eſt diuerſus: qꝛ Iudex nõ
contrahit. Itẽ cũ cauſe cognitione debet decernere qd iuſtum eſt.
qd habeat aliquod interuallũ, in quo poſſit deliberare qd decernat,
⁊ ſcias ꝙ cõſenſus eſt tam ſuperioꝛũ, quã inferioꝛũ, generaliter lo-
quendo. ſed pꝛopꝛie loquẽdo, cõſenſus eſt inferioꝛis: authoꝛitas aũt
⁊ decretũ eſt ſuperioꝛis, ⁊ ad ipſos ſpectat. vt no. Inn. extra de reb.
6 eccle. nõ alie. c. dudũ. circa fin. ¶ † Extra querit hic do. Cy. nunquid
i ſtatutũ [i] epiſcopi liget epiſcopũ venientem cõtra ſtatutũ, ⁊ nũquid
ſeipſum poſſit abſoluere: ⁊ dicit ꝙ nõ ligat, ⁊ ſi ligaret ſeipſum, ab-
k ſoluere nequiret: [k] vt. l. pen. ff. de arbi. nemo enim habet authoꝛita-
tem in ſeipſum. ⁊ ideo ali⁹ eſt qui ligat: ⁊ alius eſt q abſoluit, vt di-
l xi in dicta authẽ. quibuſcunqꝫ modis. ¶ Demũ [l] reuocatur in du-
m biũ intellectus. l. fiſtulas. [m] §. fundũ. ff. e. tit. vbi dicitur ꝙ tutoꝛ põt
ſibi tradere poſſeſſionem, quã emit a defuncto, faciendo ꝙ pupillus
⁊ ſua familia exeat, ⁊ ipſe intret poſſeſſionẽ, nunquid per talem in-
troitũ ipſe acquirit ſibi dominium, vel vſucapiendi cõditionem: ⁊
n dicitur ꝙ ſic. ⁊ hoc fauoꝛe liberationis. idcirco etiã tutoꝛi [n] hoc pꝛo-
mittit, vt pupill⁹ a debito liberet, ſic. ff. de admi. tut. l. quoties. §. nõ
tantũ. nã hoc eſt vtile tam pupillo quã tutoꝛi: ergo equum eſt a iure
permitti. arg. ff. de ſol. l. ſtichus. in rõne ſui. ⁊ iſtud eſt verum. ſi pꝛe-
dium venditũ tutoꝛi fuit teſtatoꝛis, vel tertij. ſec⁹ ſi ipſius pupilli:
vt. ff. de reb. eo. l. magis. §. ſi fundus. ⁊ idẽ dico in quolibet admini-
ſtratoꝛe habẽte liberã adminiſtrationẽ, quod poteſt ſoluere de re-
bus domini ſicut alij: ita ſibi ipſi. ar. ff. mand. l. idẽqꝫ. §. ignoꝛantes.
Itẽ p̃dict⁹. §. ſi fund⁹. nõ hꝫ hodie locũ niſi in tutoꝛe teſtamentario.
7 non in legitimo, ⁊ datiuo. ſaluo ꝙ in matre ⁊ auia. per authen. mi-
noꝛis debitoꝛ. j. qui dare tuto. poſſ. ¶ † Quid ergo ſi mater dꝫ reci-
pere dotem in pecunia, nunqd poterit ſibi ſoluere de rebus pupilli
ſua authoꝛitate: ⁊ videtur qd ſic: vt dicto. §. fundum. in. l. fiſtulas. ff.
eo. in contrariũ videtur, qꝛ aliud pꝛo alio inuito non debetur, ergo
nec exigi põt. niſi iudicis authoꝛitate, ⁊ iterue
niente pꝛimo ⁊ ſecũdo decreto, ⁊ ſic cauſa iudi
cialiter cognita: vt. l. apud Iulianũ. ff. ex quib.
cau. in poſ. ea. Sol. de rebus q̃ nõ poſſunt ſer-
uando ſeruari: poteſt ſibi ſoluere, ſec⁹ de alijs.
Nõ obſt. dict⁹. §. fundũ. quia ibi ſolutio fiebat
de ipſa re debita, hic vero de alia, ⁊ ſic nõ ob.
⁊ adde quod not. ff. ſi cer. pet. l. ſingularia. vbi
omnino videas.

¶ Lex ſexta.

S I gaudentius.

¶ Res perfecta nõ vitiatur, licet
ꝑueniat ad caſum a quo nõ poſſet
oꝛiri. h. d. Super iſta materia bꝛocardica bꝛe-
uiter ſe expedit. Pet. ſed Bar. loquit p̃fecti⁹.
ff. de ver. ob. l. pluꝛib⁹. §. ⁊ ſi placeat. tu dic vno
verbo, aut res deducit ad impoſſibile tẽpus
fiendi, ⁊ nõ vitiatur, ſi erat perfecta per pꝛi⁹:
vt. l. patre furioſo. ff. de his q ſunt ſui vel alie.
iur. aut deuenit ad impoſſibile temp⁹ eſſendi,
⁊ vitiatur: vt. l. Vrani⁹. ff. de fideiuſſo. aut defi
cit finalis cauſa: ⁊ tũc aut finalis cauſa concer
nebat eſſe rei, ⁊ idẽ: aut cõcernebat pꝛincipiũ
cauſe: ⁊ tunc non vitiatur: vt. s. de pactis. l. j. ⁊
facit. ff. de pactis. l. tale pactũ. §. fin.

¶ Lex ſeptima.

S I ancillã.

¶ Figmentum veritati
non pꝛeſtat impedimentum. h. d.
¶ Not. ꝙ ſi quis rem ſuã ab alio
aliquo titulo recognoſcit, tituli recognitio ei
non pꝛeiudicat, qd dic vt plene dixi. s. de iu. et
fact. igno. l. cũ falſa. vbi omnino videas.

¶ Lex octaua.

S I non donationis.

¶ In cõtractibus nominatis
non habet locum cõdictio ob cau
ſam. h. d. qd dic vt no. j. de pact. iter emp. ⁊ vẽ.
l. cũ te. per glo. ⁊ Cy. ¶ Oppo. ſi pꝛetium non
eſt ſolutum. ergo poteſt res vẽdicari: vt inſti.
de re. diui. §. vẽdite. Sol. hic fuit habita fides
o de pꝛetio: ibi nõ, ⁊ adde ꝙ pꝛeſumatur fides [o]
habita de pꝛetio in rebus in quibus cõſueuit
pꝛetiũ ſtatim ſolui: vt in rebus que vendun-
tur in nundinis. Item nec vbi hoc apparet ve
rum ex alia cõiectura, quod nolit de pꝛetio fi-
dem habere: vt. ff. de ſolutio. l. ſi ſolutur⁹. ⁊ l. ſi
quaſi. de pig. actio. illi ergo qui vendunt ⁊ tra
dunt equos, ⁊ alia animalia pꝛotinus diſceſſu
ris, niſi eis ſtatim ſoluatur pꝛetiũ, poſſunt im-
mediate recuperare res ſuas: quia non eſt ve-
riſimile quod velint habere perſone ignote et
receſſure fidem de pꝛetio. arg. ff. de iudi. l. ſi le-
p gationis. Et an pꝛocuratoꝛ [p] ad vendendum
poſſit habere fidem de pꝛetio, dic vt. ff. de tri-
bu. l. pcuratoꝛis. §. ſꝫ ⁊ ſi dedi. ⁊. ff. de iure fiſci.
l. ſi pcuratoꝛ in executione. dic vt. ff. de re iud.

a ¶ Pꝛelati. Dixi in aut. quibuſcunqꝫ. s. de ſacro. ſan. eccleſijs.
b ¶ In contrariũ. An minoꝛ pꝛelatus poſſit tenere rẽ eccleſie cum authoꝛitate maioꝛis: vide do. Abb. in. c. poſſeſſiões. de reb. eccle. nõ alie. vbi alle. l. pupillus. §. pen. ff. de autho. tut. vide q̃ ibi dixi. Andr. Barba.
c ¶ Executoꝛes. Dixi in aut. quibuſcunqꝫ. s. de ſacro. ſanct. eccle. in ver. executoꝛes.
d ¶ In contrariũ. No. ꝙ plures executoꝛes poſſunt emere, vn⁹ ab altero, ⁊ hanc partem ſequitur Sali. in. l. in emptione. §. fi. ff. e. qd limitat, niſi eſſent executoꝛes ad vẽdendum, ⁊ pꝛocurandum pauperibus, qꝛ tunc executoꝛes videntur equiparari poti⁹ economo quã tutoꝛi: quia pauperes, captiui, ⁊ eccleſia equiparantur. l. fin. C. de ſac. ſan. eccl. ideo non poſſunt tũc emere. dicit ibi Sali. eſſe ſuper hoc cogitãdum. vide qd no. Bal. in auth. quibuſcũqꝫ modis. s. de ſac. ſan. eccl. ⁊. s. ſi cer. peta. l. in pꝛouincialibus. vide q̃ dixi in cap. poſſeſſiones. de re. eccl. nõ alie. ⁊ in. c. conſuluit. d. iurepatro. vide tex. etiã bene ponderatũ in l. cũ hereditas. ff. de admini. tuto. And. Barb.
e ¶ Tertio caſu. Adde Bal. in authen. licẽtiam. s. de ſac. ſan. ecc.
f ¶ Nomine eccleſie. Not. qd pꝛelatus in dubio videt emiſſe nomine eccleſie, vide q̃ no. in. l. poſt moꝛtem. ff. quãdo ex fac. tu. Andreas Barba.
g ¶ Ingredi. Vide Bal. in. d. aut. licentiam.
h ¶ Authoꝛitas. dixi poſt Bar. in. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de acqui. here. ⁊ adde que no. Bal. in. l. j. in vlt. col. j. qui admit.
i ¶ Statum. Vide Bar. in. l. Lucius titius. ff. de fideicommiſ. lib. et quod ibi dixi.
k ¶ Abſoluere negret. An Eps poſſit ſeipſum abſoluere. vide Bar. ⁊ Cy. in aut. quibuſcũqꝫ modis. s. de ſac. ſanc. eccl. And. Barb.
l ¶ Demũ. Vide Bar. ⁊ oĩno Raph. in. l. ij. ad finẽ. ff. de ſtip. ſeruo.
m ¶ L. fiſtulas. Not. intellectũ. l. fiſtulas. §. fundum. ff. de contrahen. empti. And. Barb.
n ¶ Tutoꝛi. Adminiſtratoꝛes poſſunt ſibi ſoluere. per Barto. in. l. ij. in fi. ff. de ſtipu. ſeruo.
o ¶ Fides. Vide gl. no. in. l. qd vendidi. ff. eo. ⁊ qd habetur in. l. ſi quaſi. ⁊ ibi Bar. ⁊ qd ibi dixi. ff. de pigno. actio.
p ¶ An pꝛocuratoꝛ. Vide per Bar. in. §. ſed ſi emptoꝛ. hic allegato.

l.a diuo pio.§.ſed ſi emptor.in ver.pecunia diſtrahi ꝛc.in nūtio dic vt.ff.de ver.ob.l.qui Rome preſenti.§.Callimachus.

¶Lex nona.

Empti. ¶Sine pretio cōtract⁹ venditionis non habet ſubſtantiam.dic vt.j.e.l, In venditis.

¶Lex decima.

Si mater. ¶Contractus poteſt eſſe null⁹ duplici cauſa,τ vtraqȝ poteſt eodē libello proponi.h.d.no.tex.cum gl. ¶Sed nūquid eſt neceſſe ſimul ꝓbare,ex quo copulatiue proponit duas cauſa nullitatis: reſpon.nō:vt.ff.de app.l.ſocio.τ extra d priuileg.c.ex parte abbatiſſe.τ ibi p Inn.ſecus vbi plura requirerentur reſpectu vnius effectus, ſeu loco eiuſdem finalis cauſe,nam tūc oportet vtrunqȝ ꝓbari:vt.l.j.§.fi.τ.iij.§.hoc autem a ſuperiore.ff.de itinere actuqȝ priua.τ ibi not.

¶Lex vndecima.

Inuitum. ¶Contractus non redduntur in inuitum.h.d.dic vt.Ꝫ.de actio.τ oblig.l.ſicut.facit.j.eo.l, dudum.et de epiſcop.audi.l.j.

¶Lex duodecima.

Non idcirco. ¶Fideiuſſor nō eſt de ſubſtantia emptionis:nec de generali natura eius,nec etiam inſtrumentum:nec etiam penitentia ꝗꝙ incontinenti poſt actum perfectum ſecuta. hoc dicit not.
1 ¶†Quero hic.pone quod emptor facit ſibi mouere litem de re a quodā tertio adhuc,vt ea durante nō cogatur ſoluere pretiū: vel ei detur fideiuſſor euictionis nomine,hoc autem non poteſt vēditor probare quod emptor hoc facit in fraudem per interpoſitā perſonam.
a queritur.quod erit conſilium [a] venditoris:certum eſt quod de natura contractus non tenetur ei dare fideiuſſorem,tamen quādo euictio imminet tenet ei dare:vt.ff.de pericu.τ commo.rei vendi.l.habitationum.§.fin. Reſpond,venditor habet ſibi conſulere ante traditionem,vt non tradat,niſi ſibi pretium numeret ſtatim:vt.ff.de ſol.l.ſi ſoluturus.τ ſi fidē adhibeat de pretio,faciat pactum qd ei ſoluatur pretium,nec teneatur dare fideiuſſorem,nō obſtante ꝙ ſi aliqua lis de euictione moueat ante,vel mouebitur imposterū,τ iſtud eſt cōſilium ante factum:poſt factum autem quādo ſibi alter non proſperit,ſi quidem poterit probari de iſta ſubmiſſione τ doloſitate,planū eſt q: non debet emptori prodeſſe,ſi autē nō poteſt probari,defertur iuramentum purgationis.arg.Ꝫ.de vſu.l.eos,in fine.Si autē emptor iuret ſe non ſubmiſſe:tūc oportet expectare litis euētū,vel ſatiſdare,niſi lis eſſet notorie calumnioſa,quia quod notorium eſt nō indiget probatione:vt.l,emptorē.in princ.ff.de actio, emp.Preterea nō habebit neceſſe ſatiſdare de euictiōe ſimpliciter:ſed defenſum iri aduerſus
b agentem.[b] vt.ff.de rei vēdi.l.is a quo.τ.l.pe.ff. de petitio.heredi.

a ¶Conſiliū. Vide de Barto. in.l.ſi poſt perfectā.j, de euicti,

b ¶Agentē.Contrarium videtur velle Bar.τ Docto.in.l.ſi poſt ꝑfectam,j, de euictio.

c ¶In vendentis, An hec lex ꝓcedat in contractibus lucratiuis.vide Bal,τ Imo,i l.ſi ita legatuꝫ.§.illi.de leg.j,

d ¶Duplr.Quod pretiū ſit ſubſtantia cōtractus emptiōis.eſt text in l,pacta,ff.e.τ no. Bal,in.l.ſi.in.iiij. opp.j.eo,

e ¶Volūtatē. Vide Raph.in,l.cētesimis,§.fi.ff,de verb,obl,dum tū ibi reſpond. ad.l.cū ab eo.vbi videtur ꝙ poſſit conferri in voluntatem cōtrahentiū, q: eſt volūtas tacita, et velata.in quā conferri pōt, vt no.hic glo.

f ¶Reprobatur, Vide p Bart.in l.centeſimis.§.fi. ff.de verb.obl,

g ¶Minus,Vide Cyn.hic. Ang.τ Imo.in.l.centeſimis.§.fi.de verb. ob.Ang.in l.nōnunquā.ff.de cōdi.τ demon,

1 ℞Contractus nō poſſunt habere in ſui eſſe pendentiam a voluntate vnius.τ nu.2.
3 Emptio τ venditio habent tria vocabula.et vſqȝ ad nu.10.
10 Voluntas quid eſt:
11 Arbitrium quid eſt:
12 Vbi,τ quando,quomodo ſumantur:
13 Recedi an debeat a pſona arbitri in arbitramentis:
14 Venditor ſic dicit,volo tibi vendere codicem meum pro decem,ſi vis emere:reſpondeas immediate vellē emere, an contractus ſit perfectus:τ nu.15.16.

¶Lex decimatertia.

c **In vēdētis.** [c] ¶Hec lex eſt no.τ habet vtilē τ quotidianā materiā:τ i effectu hoc intendit.Vbi obligatio in volūtatem futurā vnius contrahentis confertur,contractus non intelligitur efficaciter celebrari. ¶Et primo ꝓmittit thema.ex quo reſultat queſtio.¶Secundo ponit determinationis queſtio.¶Tertio ſubijcitur determinatio generalis.ſecunda ibi.q: tertia ibi.idcirco.¶Caſus.Queſitum fuit vtrum emptio τ venditio poſſit cōferri in volūtatem vnius partis.Ad quod Imperator reſpondet qd cū ex tali contractu nulla neceſſitas ingerit,obligatio nō contrahitur,τ ideo manifeſte concluditur quod ex huiuſmodi cōuentiōe,ſiue dominus propriam rem vēdere promittat,ſiue non,domin⁹ alienare nec vē-
1 dere tenetur,nec emptor compellitur ad emendum.h.d.¶†Not. quod contractus non poſſunt habere in ſui eſſe pendentiā a voluntate vnius.¶Secundo nota quod vbi nulla eſt neceſſitas, ibi nulla eſt obligatio ¶Tertio no.quod vbi nulla eſt obligatio,ibi nulla eſt compulſio,τ ſic vbi contractus eſt quo ad obligationē inualidus,nō debet executioni mandari:q: omnis executio preſupponit neceſſitatem.cōcordat.ff.de act.τ obli.l.ſub hac.τ de verb.obli.l.cēteſimis
2 kalendis.§.vlt.Et ad euidentiā dicendorū.¶†Primo quero.quomodo in hac.l.ponatur exemplum.quidam dicūt quod exemplū debet poni hoc modo:ꝓmitto tibi vendere rem pro eo pretio quātū volueris,nam iſta venditio τ emptio non tenet:vt.ff.e.l.quod ſepe. §.j.ſed hoc exemplum nō placet gl.quia in hoc exemplo nō cōfertur in voluntatem alterius commercium:ſed pretiū,τ ideo gl.ponit exēplum(vt dixi)in caſu hoc modo,vendo ſi voles,vel emo ſi voles:ita qd tota ſubſtantia conferatur in voluntatem,non pars ſubſtātie, vt autem intelligas differentiam terminorum,ſcias quod ſubſtātia
d contractus emptionis τ venditionis cōſiderat dupliciter.[d] vno modo complexiue in omnibus ſuis partibus ſubſtantialibus,que ſunt tres,ſcilicet conſenſus:res,τ pretium:τ hec appellatur commerciū: vt.ff.de iuſti.τ iu.l.ex hoc iure.Alio modo diſtrictiue:id eſt ꝑ aliqua parte ſubſtantiali,puta pro re tantum,vel pro pretio tantum.τ licet vbi deficit pars ſubſtantie contractus non valeat:vt.l.quod ſepe.§. Illud tamen hoc non intendit lex noſtra dicere:ſed vult dicere quod vbi deficit obligatio,τ contractus intelligit deficere,quaſi oīa eſſentialia deficiāt contract⁹ enim ſunt introducti ꝓpter obligationes,τ obligationes ꝓpter executiones,τ executiones ꝓpter vltimos fines ſcḋm ſpecies contractuum,vnde conuentiones que nō poſſunt attingere debitū finem ſecundum naturam eis datam,reputātur imperfecte,τ hoc verbo vtitur dicta.l.quod ſepe.§.j.in verbo imperfectū:
3 τ multe alie leges de iſta materia loquentes.¶†Item ſcias qd in contractu emptionis reperimus tria vocabula.Vnum appellatur ſubſtātia,que eſt radix originalis:τ conſiſtit in trib⁹,ſcilicet in conſenſu:re:τ pretio:aliud appellatur natura,qd eſt extenſio illi⁹ radicis ex mera qualitate producta:aliud vocat accidens,quod eſt forma quedā ſuper addita ſupra ſubſtantiā τ naturā ex aliquo ſpeciali modo,vel pacto:τ que forma poteſt adeſſe τ abeſſe ſine ſubſtantiali tranſmiſſione ſubiecti.iſta verba habes.ff.de contrahen.empt.l.pacta conuenta.τ ideo accidentia in quibus nō ſuſtentatur contractus non vitiant contractum,licet in ſeipſis deficiant,niſi eſſet per mo-
4 dum totius finalis cauſe,vt infra declarabo.¶†His premiſſis,venio ad oppo.τ videtur quod contractus poſſint conferri in volūta-
e tem[e] vnius,vnde videtur obſtare in.eo.§.emptio.vbi dicitur quod valet emptio poſita in beneplacito vnius,puta vēdo tibi ſtichum ſi ſtichus tibi placuerit.Sol.dicunt quidam,aut ponitur in voluntate abſoluta:aut in voluntate congrua,primo caſu nō valet:vt hic.ſecūdo caſu valet,vt in contrario.hoc patet ex verbis:nam cōditio ſi voles,libera eſt.vt.ff.de leg.iij.l. fideicommiſſa.§.quanquam:ſed conditio ſi placuerit, intelligitur ſecūdum diſcretionē,τ prout ratio ſuadet.vt.ff.de fideicom.libe.l.fideicom.libertas §.ceterū.Idem ſi ſubmittat ſe aliquis iudicio alteri⁹.vt eo.ti.l.Thais ancilla.§.Lucius. nam vbi ſit mentio iudicij,ibi intelligitur fieri mētio diſcretiōis ani-
f mi,ſed iſta diſtinctio reprobatur[f] per.d.l.qd ſepe.§.j.ibi quāti equum putaueris:τ tamen dicit nō valere.Alij diſtinguūt,aut appellatur conditio voluntatis velato modo.vt ſi res placuerit,procedat cōtractus:τ tunc contractus valet.aut ſine aliquo velamento,vt cōtraho ſi tibi placebit contraxiſſe,τ tunc non valet contractus,nec mirū.q: expreſſa nocent,vt.l.act⁹ legitimi.de regu.iur.dicit Iaco.de raue.ꝙ
g nulla eſt regula in iure que minus [g] ratiōis habeat:ſed non dicit verum,quia ſi dico ꝓmitto tibi ſi volam teneri,nulla affectio mea eſt, nec veriſimile erit quod tenear,τ ideo cōuētio habet perpetuā cauſam nullitatis:ſed ſi dico.vendo tibi ſi capitolium aſcendimus:vel ſi aſcenderis capitolium aliqua affectio:vel animi cōſolatio pōt mouere me vel te ad conditionem implendā,nō ratione obligationis, ſed propter ipſam cōditionē in ſeipſa:q: in tali aſſertione poteſt ca-

dere

dere intereſſe. ⁊ ideo nõ habet perpetuam cauſam nullitatis. quare
cõtractus eſt aliquis, ⁊ in ſpe productiua obligationis. Alij dicunt
vt Jo. ꝙ in. §. emptio. fuit contractus celebratus pure reſoluendus
ſub cõditione. vnde ſecundum Jo. ſubſtantiale poteſt poni in reſolu
tione cõtractus, ſed nõ in originali productione eius: ſed vt hoc in-
telligas, cõſider aꝙ illa cõditio dicitur reſpicere originem, qua exi-
ſtente obligatio incipit, illa aũt dicitur reſpicere reſolutionẽ, qua exi
ſtente cõtractus deficit: vt no. ff. de ſol. l. iiij. vnde cõditiones que de-
notant perfectionem, dicuntur inductiue, ſed cõditiones que deno-
tant priuationẽ, dicũtur reſolutiue: vt no. ff. de in diẽ addict. l. ij. ⁊ ff.
de dona. l. j. in gl. ma. Et ex hoc apparet ꝙ Jo. nõ dicit verum, quia
ibi cõuentio requirit precedentem cõditionẽ, ſicut eſt in. d. §. emptio.
talis conditio venit ad eſſentiã, non ad reſolutionẽ. Preterea ꝙ ſub
ſtãtiale poſſet poni in volũtaria reſolutione vnius directe, ⁊ nõ per
obliquum, eſt falſum, verbi gratia. Uendo hoc acto ꝙ nõ tenearis
niſi donec voles, fruſtratoria eñ eſt iſta obligatio, q̄ eſt poteſtatiua,
⁊ nõ eſt neceſſitatiua, vnde ꝑ rõnẽ huius legis nõ placet hec diffe-
rentia Jo. gl. ergo ſoluit quarto modo, ⁊ dicit ꝙ aut in arbitrio trãſ
fertur qd, aut cõfertur quale: primo caſu non tenet. quãdo eſt in vo
luntate antequã ſit contractum: ſecundo caſu ſic: verbi gratia. quã-
do confertur pretium, qd̃ dicitur quid in ſubſtantia, nam ſubſtãtia
nil aliud eſt quã qd̃ quid eſt: tũc enim nõ valet: aut confertur quali-
tas: puta ſi mihi placuerit qualitas rei, ⁊ tũc tenet, vt in contrario,
nec mirũ: nã hoc idẽ videmus in contractu locationis: vt. ff. loca. l. ſi
in lege. in prin. ⁊ in contractu verborũ: vt. ff. de verb. ob. l. cum ſtipu-
latus ſim mihi a proculo. ⁊ eſt ratio, q: iſte contractus nõ h3 perpe
tuã cauſam nullitatis: q: ſi nõ diſpliceret, contractus intelligit̃ pure
celebratus, vt. ff. de edi. edic. l. qd̃ ſi nolit. §. ſi quid ita. Aduerte. qui-
dam reprehendunt gl. q: videtur facere differentiã inter rem ⁊ pre-
tium: que differẽtia non debet fieri, cum vtrunq3 ſit ſubſtantiale. ſed
dic ꝙ gl. conſiderauit rem, id eſt qualitatem pretij, non in ſubſtan-
tia: nam ſi qualitas poneretur in optione, idẽ eſſet in qualitate rei,
verbi gratia, ſcholaris vltramontanus habet florenos vltramonta-
nos, quos ego nõ cognoſco, emit codicẽ a me pro decem florenis de
ipſis vltramontanis, ego dico ꝙ non cognoſco qualitatem monete,
⁊ ideo appono conditionẽ, ſi moneta mihi placuerit, certe valet iſte
ꝯctus, ſicut etiam põt poni in qualitate rei. vt. ff. de ſolu. l. ſi ſolutu-
rus. ¶ † Secundo opp. ⁊ videtur ꝙ ſubſtantia cõtract⁹ poſſit poni
in conditione voluntatis ⁊ arbitrij. vt. j. eo. l. fi. ⁊ inſti. eo. §. pretium.
Sol. ibi loquitur quãdo tertius aſſumitur ad arbitrandũ. in quo eſt
veriſimile qd̃ eque arbitretur. vt. ff. de ope. lib. l. ſi libertus ita. ⁊ ideo
nõ eſt veriſimile ꝙ cõtractus habeat perpetuã cauſam nullitatis.
preterea ibi vterq3 conſentit, ⁊ ſe pariter aſtringit, ſec⁹ autẽ cũ po-
nit in voluntate patris. vt hic. ⁊ arg. ad iſtam rationẽ. ff. pro ſocio. l.
6 ſi ſocius pro filia. ¶ † Tertio opp. ⁊ videt̃ ꝙ non poſſit cõmitti in
a arbitriũ tertij.[a] vt. ff. loc. l. ſi merces. in prin. Sol. illud eſt verum ra-
tione incertitudinis perſone, nã arbitriũ non cadit niſi in ſuſcipien
do perſonã certã. arbitrator enim eſt de ſubſtantia cõpromiſſi: ſed
contra hoc opp. de. l. ſi fundus. in fi. ff. de pigno. vbi nulla ꝑſona ſpe-
cificatur, ⁊ tamẽ valet pactum. Sol dicit gl. ꝙ ibi eſt ſpeciale. tu dic
ꝙ ibi eſt ideo, q: pretium habet fundamentũ alterius cauſe, cui acci
dentaliter adheret, ⁊ ideo ibi nulla ſpecificata perſona: tamẽ ſup illo
b pacto accidentali recurritur ad iudicẽ.[b] qd̃ eſt no. ¶ † Quarto opp.
7 ⁊ videtur ꝙ etiã in ipſam partẽ poſſit committi. vt. ff. eo. l. hec vẽdi
tio. §. fi. ⁊ ibi dicitur qd̃ valet iſte cõtractus, vendo pro centũ. ⁊ quã-
ti pluris vendideris, mihi reſtituas, tamẽ in poteſtate tua eſt vẽde-
re, vel nõ. Sol. aut arbitrium ponitur ad ſubſtantialem contractus
perfectionem, ⁊ ita loquitur hic. aut ad eius ſuppletionẽ: ⁊ loquit̃
contrariũ. ⁊ eſt ratio: q: ibi eſt fundamentũ, vnde ibi arbitriũ inſeri-
8 tur rei perfecte, hic autẽ rei imperfecte. ¶ † Quinto opp. de. l. qd̃ ſi
ab initio. ff. ſi cer. pet. vbi ſubſtantia contractus pendet ex volũtate
vnius. Sol. dicit hic Nic. de mat. ſub multo prolixo ſermone: q: ibi
loquitur qñ re contrahitur, vel qñ re tradita arbitrium datur. ſe-
cus ſi contractus non eſt traditione initus, vt hic, quam ſolutionem
c ego reprobo.[c] q: ſequeret̃ ꝙ ſi trado tibi rem, hoc pacto qd̃ ſit em-
pta ſi volueris, qd̃ cõtractus teneat. qd̃ eſt falſum, quia iam contra-
ctus cõſiſteret in voluntate vnius, ⁊ alter ſpoliaret ſe propria volũ-
tate, qd̃ eſt impoſſibile, ⁊ eſſet contractus captatorius, ⁊ careret al-
tero ſubſtantialiũ extremorũ. Non ob. l. qd̃ ſi ab initio. q: ibi ꝯctus
impletur per vſum pecunie tradite, ⁊ ſic per aliquod factũ intrinſe
cum, ac ſi diceretur, ſi aſcenderis capitoliũ, nõ autẽ impletur ſola vo
luntate vnius ſolius volentis cõtractum eſſe nudum, cum ibi condi-
tio nõ ſtat in mera volũtate, ſed in facto. aut ergo ponit̃ in conditio
ne ſenſus: aut vſus rei, vt ibi. nec ob. huic ſolutioni. l. certi cõdictio. §.
fi. eo. tit. q: ibi pecunia tradita. idem eſt dictũ concedo tibi vſum, qd̃
mutuo: q: ibi pecunia vſu nõ ſeparatur a dominio, vnde idem eſt ac
ſi diceret mutuo vt vtaris, ⁊ ſic eſt ibi preſens cõſenſus vtriuſq3 par
tis, vnde nõ mirũ ſi contractus tenet, qui habet ſuam perfectionem
9 preſentẽ in conſenſu ⁊ materia. ¶ † Sexto opp. ⁊ videtur diſtinguẽ-
dum, qd̃ aut arbitriũ ſequitur, ⁊ valet cõtractus, aut nõ, ⁊ tunc non
valet. vt. ff. lo. l. ſi merces. in prin. Sol. iſta diſt.
procedit. q: aliquid ſpeciale confertur in arbi- a
trium tertij, nã licet inter cõtrahentes ſit ſpe-
ciale: tamẽ quo ad ipſum tertium eſt acciden-
tale, cum de ipſius obligatione non tractetur,
10 nec ſit futurus obligari ex cõtractu. ¶ † Mo-
do venio ad queſtiones. ⁊ primo quero. qd eſt
d voluntas:[d] reſpõ. voluntas eſt deliberatio ani
mi intelligentis, ⁊ acceptantis id quod vult.
vel dic qd voluntas eſt animi motus nullo co
gente, qui ſi cogitur, vim patitur, ⁊ in ſuo arbi-
11 trio nõ eſt. vt. j. eo. l. dudum. ¶ † Secũdo que-
e ro. quid eſt arbitrium:[e] reſpõ. equum arbitriũ
nõ eſt aliud niſi equitas animi declarati, habi
to reſpectu tam ad equitatẽ naturalem, quã ad
legum precepta: vt. ſ. de iudi. l. rem non nouã.
12 ⁊. ff. depoſi. l. bona fides. ¶ † Tertio quero, di
ctum eſt an ſubſtãtia poſſit poni in volũtate
futura. Jtẽ dictũ eſt de quãtitate. Nam ⁊ ipſa
quãtitas dicitur ſubſtãtia in cõtractu emptio
nis. Jtẽ dictũ eſt de qualitate, ⁊ ſic de tribus
predicamentis: quid ergo de alijs puta de vbi
⁊ quãdo: Reſpõde. vt. ff. depoſiti. l. Lucius. in
verſi quãdo voles, ⁊ vbi voles. Jtem quid de
relatione. verbi gratia, vẽdo tibi pro tanto pro
quanto tu vendidiſti alteri: Reſpon, valet. vt
d. l. hec vẽditio. §. fi. ſed qd ſi perſona ponitur
in cõditione: verbi gratia, vendo cuidã procu-
ratori ꝑ Titio: aut Seio prout ipſe ꝓcurator
declarauerit, ⁊ videt̃ valere. vt. l. proinde. ff. de
ſtipu. ſeruo. contrariũ dico per. l. cum quidam.
ff. de le. ij. ⁊. l. vtrũ. §. cum quidã. de reb. dub. dũ-
tamen declararet, alias cõtractus nõ tenet. vt
j. eo. l. fi. licet ſecus ſit in vltima volũtate. ff. de
leg. ij. l. ſi quis titio. §. fi. ⁊. l. vnum ex familia. §.
13 rogo. ¶ † Quarto[f] quero, vtrũ in arbitris ſeu
f in arbitramẽtis recedatur a perſona: Reſpõ.
hic gl. ꝙ aut ſuper ſubſtantialibus, ⁊ nõ rece-
ditur, ſiue cõpromittatur tota ſubſtantia, ſiue
pars ſubſtãtie: ⁊ arbitrator non arbitraretur:
ſi autẽ arbitraretur, ⁊ male, recederetur a per-
ſona, ⁊ reuerteretur ad arbitrium boni viri: q:
eſt parata materia parti iudicij per iniquitatẽ
arbitrij, ſed vbi nõ arbitratur, ibi nõ eſt mate-
ria preparata, cum contractus ſit nullus ſuper
accidẽtalibus, nõ receditur a ꝑſona, ſiue arbi- b
tretur, ſiue non arbitretur. Jta dicit hec gl no.
⁊ eſt ratio: quia eſt ꝑparata materia, videlicet
ipſe cõtractus, vnde quãdo contractus habet c
eſſentialem perfectionẽ. licet deſint adminicu-
la, etiam ſuper quibus fundatur ſuppletiuum
arbitrium, vel minoratum arbitrium: vt. ff. eo.
l. Diu⁹. ⁊. l. officio. ⁊ hoc tenet Bart. ff. de ver. d
ob. l. ſi qs arbitratu. vbi dicit ꝙ licet ſuper cõ-
tractu perficiẽdo nõ recedatur a perſona arbi
trante, tamẽ ſuper hoc cõtractu facto ſi nõ ar-
bitratur ſup aliquo facto neceſſario, bene rece e
ditur a perſona: ſed Cy. hic determinat cõtra-
rium, ⁊ dicit ꝙ etiã in accidẽtalib⁹ nõ recedit̃
a perſona: vt. ff. pro ſocio. l. ſi ita. ſed (ſalua ſua
pace) illa loquitur in ſubſtãtialibus, q: portio
ſocietatis eſt de ſubſtãtia ſocietatis. Adde qd̃
dicã. j. eo. l. fi. ⁊ no. qd̃ quãdo precedũt tria ſub
ſtãtialia. ſcilicet cõſenſus: res: ⁊ pretiũ, qcquid
adiungitur eſt accidẽtale: q: quicquid aduenit
rei iam ſubſtãtiate, dicit̃ accidens: ſed illud qd̃
aduenit rei ſubſtãtiãde, dicit̃ ſubſtãtia. ſiue for
14 ma ſubſtãtialis. ¶ † Quinto quero, ſic cõcipit̃
ſermo, volo tibi vẽdere codicẽ meũ pro decẽ. ſi f
vis emere, tu reſpõdes ĩ mẽte tua te velle eme
re, vtrũ contractus ſit perfectus: ⁊ videtur qd̃
nõ, q: aliud eſt velle, ⁊ aliud eſt ꝑficere. vt no. ff.
de leg. j. l. ſerui electiõe. vñ aliud eſt velle, aliud
emere. gl. determinat cõtrariũ: q: ĩ depẽdẽti-
bus ex ſola volũtate verbũ volo, hincinde ꝓ-
latũ, rẽ preſentẽ ac perfectã in illo inſtãti ſigni
ficat. arg. inſti. de ſingu. reb. per fideicõ. relic. §.
fi. ⁊. ff. d̃ leg. j. l. etiã hoc modo. ſec⁹ in alijs que
nõ perficiunt̃ ſolo animo, vt ſi dico: volo aſcen
dere arborẽ, nam nõ ſequitur: ergo aſcẽdo. q:

¶ Tertij. Vide
Bal. in. l. iij. in re-
pe. in. ij. q. princ. j.
de pig. Limita ſe
cunda Bald. in. l.
cõtractus. verſic.
modo hic quero.
ſ. de fide inſtru.
Raph. tñ in. d. l.
ſi quis arbitratu.
de ver. ob. dicebat
valere contractũ.
vẽdo pro quanto
bonus vir arbi-
trabitur: ⁊ cõtra-
ctus erit purus.
etia3 nõ expreſſo
arbitratore. alle.
l. j. de le. ij. ⁊. l. hec
venditio in prin.
ff. de cõtrahẽ. em.
licet gl. ibi ⁊ Bal.
hic cõtra. ⁊ etiam
in. d. l. ſi merces.
videt̃ text. ſed rñ-
deo ꝙ ibi confert̃
in arbitrio, ⁊ non
fuit dictu de arbi
trio boni viri, et
appellatione ar-
bitrij ſm eum in
dubio nõ intelli-
git̃ de arbitrio bo-
ni viri, niſi aliud
ſit de natura rei,
vt in dictis. ll. ⁊. l.
cum tale. §. reſcri
ptum eſt. ſi arbi-
tratu. ff. de cõdi. ⁊
demon. ⁊ per eu3
in. l. j. ff. de leg. ij.
q̄ verba non ſunt
iuri ꝯſona, ⁊ ſunt
contra cõem opi.
¶ Ad iudicem.
Adde Bart. in. l.
fi. j. de pac. pig.
¶ Reprobo. Ui
de quod dixi poſt
Bart. in. l. a titio.
§. fi. ff. de ver. obl.
¶ Uoluntas. Ui
de Bart. in tract.
ad repri. in ver. vi
debitur.
¶ Arbitriũ. Ui-
de Bald. in. c. j. §.
ad hec. de pa. iur.
fir. Bart. in. l. bo-
na fides. hic alle.
⁊ in tra. ad repri.
in ver. videbitur.
⁊ qd̃ dicat̃ equũ.
vide Bald. in. l. ſi
quis ſeruo. j. de
fur. Bar. in. l. j. in
fi. de leg. ij.
¶ Quarto. Vide
Bal in. l. fi. in. iiij.
opp. j. eo. ⁊ limita
not. per Bal. in. l.
cõtractus. in ver.
quinto modo hic
quero. ſ. de fi. in-
ſtrumen.

a ¶ Septimo. Vide hic glo.
b ¶ Octauo. Probatur in l. centeſimis. §. i. de verb. obl.
c ¶ Stipulantis. Vide per Pe. Bal. ⁊ Jmo. in l. ſi ita legatũ. §. illi ſi volet. ff. de leg. i ⁊ quod no. Bal. in l. cũ pater. §. mater. de leg. ii. Rapha. in l. a titio. hic alleg. dicit qꝺ Bal. vult ſaluare illã glo. ſ. quod ſi conferatur in voluntatẽ ſtipulantis, an fiat, vl' nõ, vꝫ ſtipulatio. puta promitto tibi, ſi voles cõtractũ valere, non valet ſtipulatio, ſecꝰ ſi conferatur in voluntatẽ eius executio.
d ¶ Dudũ. Limita hanc l. in caſu no. in l. i. in fin. de metallis. ⁊ meta. lib. xi. per quã dicit ibi Bar. ꝙ colonus potius debet vendere fructus domino quã aliĳ. Jtẽ fallit in fiſco vendente rẽ communem, qui prius debet requirere sociũ. ſcꝺm Bal. i. l. ii ſ. de cõmu. rerũ aliena. Jtẽ fallit in caſu no. i l. i. ſ. de priui. credito.
e ¶ Excipere caſum. Vide Bart. in. §. ſed ſi pluribꝰ hic alle. ⁊ i. l ſi domus. §. fi. ff. ꝺ le. i. cum cõcor. ibi alleg. pro Bald. in repet. ⁊ ideo hic non ſcripſi.
f ¶ Valet. Adde Bal. ⁊ Sali. in l. i. ſ. commu. diui.
g ¶ Caſſat. Vtrũ ſi per legem caſſetur cõſuetudo pterita, videatꝛ ita caſſata vt vlteriꝰ de nouo induci non poſſit: vide Bar. in l. ſi mihi ⁊ tibi. §. fi. de legꝰ i. cũ concor. ibi al. le. per Bal. in repe. vbi habes longam apo.
h ¶ Tu dic ⁊c. Si reprobetꝛ conſuetudo, an itelligatur reprobata futura: vide gl. ſingu. in. c. ſtatutũ. de elec. in cle. ⁊ in cle. ii de reb. eccle. nõ alie. ⁊ d. l. ſi nõ ſpãli. C. de teſt. ⁊ in. c. cũ dilectꝰ. extra de cõſue. ⁊ tex. no. in l. iii. §. Diuus. ff. de ſepul. vio. ⁊ Sal. in. l. de quibus. ff. de leg. ⁊ ego remiſi plene ad Bal. in l. fi. ſ. quemadmo. teſta. ape. Andr. Barb.
i ¶ Quero quid de epiſcopo. No. qꝺ licet Epiſcopus nõ poſſit alienare res epiſcopatus, põt tamen donare capitulo ſuo: vide qꝺ no. in c. nouit. de his que fiunt a prela. ſine conſen. ca. ⁊ Jo. And. in addit. Spec. eo. tit. And. Barb.
k ¶ Differentia. Adde quod hoc probant due glo. parue hic. ⁊ plenius per Sali. hic.
k ¶ Quero que eſt differentia. Not. differentiã inter proximos ⁊ cõſortes. vide Mod. in l. cum quidam. §. qꝺ dicitur. ff. de acquir. hered. vbi vide Lud. Ro. conſi. c. ver. de conſorte vendente pro neceſſitate. vtrum habeat locum ſtatutum. And. Barba.

opꝰ eſt actu extrinſeco. ſꝫ cõtra gl. facit qꝺ no. in d. l. ſerui electione. vbi p hec verba volo eligere, nõ fit electio: ſꝫ dic vt dixi ſ. de ium. tri. l.
15 cũctos populos. ¶ † Sexto q̃ro, quid ſi dicã vellem vẽdere pro decẽ, ſi tu velles, ⁊ tu dicis. ⁊ ego vellem, ſi tu velles: Reſpondet gl. ꝙ cõtractus nõ eſt perfectus: quia ſiue verbũ vellẽ ſit in optatiuo, ſignificat potiꝰ modũ deſiderĳ quã pfectũ: ſiue etiã in ſubiunctiuo, nõ ſignificat rem certam: q: eſt tẽporis preteriti imperfecti, vnde cũ verbum cũ modis, formis, ⁊ tẽporibꝰ ſit ſignificatiuũ, habet ſignificare perfectũ, vel imperfectũ ſm modũ ſignificãdi attributũ ad intellectũ magiſtrorũ q ſciẽtias inuenerũt, ⁊ quorũ authoritate ſtatuti ſunt modi ſignificãdi: vt. ff. ꝙ gſqꝫ in l. i. § hec aũt verba. qd de verbo volui: Rñ. ⁊ hoc verbũ hincinde platũ enunciat, nõ aũt diſponit: ⁊ hoc in contractibus: ſed in vltimis volũtatibꝰ lex interpretatꝛ ꝙ teſtõr velit diſponere: vt. ff. de dona. l. ex hac ſcriptura. ⁊ extra ꝺ ſucc. ab inteſt. c. fi. ⁊
16 ff. de leg. iii. l. Pamphilo §. ppoſitũ. ¶ † Se-
a ptimoᵃ quero. quid ſi dico. vendo ſi vis. ⁊ tu dicis. emo ſi vis, vtrum valet: Rñd. quidã dicũt ꝙ nõ per hanc. l. ſed male dicunt: q: ꝯditio q̃ nil operatur, habetur pro nõ adiecta: ſed a cõſenſibus precedẽtibus in materia cõditionali ſi vis, nõ eſt ꝯditio: vt. ff. ſi cer. pet. l. Jtaqꝫ. ergo
b contractus valet. ¶ Octauoᵇ quero. nũquid in l. noſtra contractus reconciliet per ſupuenientem voluntatẽ obligandi, id eſt pſone obligãde ex volũtate: Rñ. nõ, ne ſit in poteſtate vniꝰ obligatio. ar. ff. de neg. geſ. l. Pomponiꝰ ſcribit. ⁊ qꝺ. no. ff. de act. ⁊ obli. l. ſub hac. ſed nũqd
c in volũtate ſtipulãtisᶜ ſeu ſtipulatoris in contractu nõ obligatorio vltro citroqꝫ, ſed ex vno latere tantũ poſſit cõferri obligatiõis ſubſtãtia: Sol. dic vt no. ff. ꝺ ver. ob. l. a titio. §. fi. ⁊ illa gl. dicit verũ qꝺ nõ tenet qñ ponitur in voluntate ſtipulatoris, an velit cõtraxiſſe, q: cõtractꝰ cõſiſtunt ex copulato extremo, id eſt ex copula voluntatũ, non ex volũtatibus tẽpore ſeparatis, ⁊ maxime cõtractus verborũ: vt no. ff. de actio. ⁊ obli. l. cõſenſu. ſi aũt nõ ponitur in voluntate ſtipulatorum cõmercium, ſed ipſa actio, vel exercitiũ, bene valet ſtipulatio: vt, d. l. Lucius. ff. depoſiti. cum ſimilibus.

1 ☞ Arbitrium liberum non habet, qui nõ habet ipſum ſimpliciter, ſed modo coarctato.
2 Res fit litigioſa in iudicĳs duplicibus p ſolam citationem.

¶ Lex decimaquarta.

d DVdum.ᵈ ¶ Nõ ſolũ proximis ⁊ cõſortibꝰ ſed etiã aliĳs liberũ eſt arbitriũ rẽ propriã diſtrahendi: nõ obſtantibꝰ cõſtitutionibꝰ que olim cõtrariũ diſponebãt. h. d. notabiliter. Diuiditur in tres partes. Nã primo recitatius antiquũ. ¶ Scꝺo ipſum corrigit, ⁊ ꝯrium ſtatuit. ¶ Tertio excipit. ſcꝺa ibi, ſed q: tertia ibi, niſi lex. No. qꝺ dixi i ſummario. ¶ Scꝺo not. illa pulchra v̓ba grauis iniuria honeſtatis co-
1 lore velatur. ¶ † Tertio no. ꝙ nõ habet liberũ arbitriũ, qui non hꝫ ipſum ſimpliciter, ſed coarctato modo: puta inter cõſortes tantũ, et ſic coacta libertas nõ eſt libertas, vñ ſiue ꝗs non poſſit qꝺ bonũ eſt in ſe, id eſt in natura rei: ſiue nõ poſſit qꝺ bonũ eſt ſibi: ſiue nõ poſſit qꝺ bonũ eſt aliĳ, nõ ꝺꝛ habere libertatẽ arbitrĳ, abſolute loquẽdo: fa-
e cit. ff. qui ⁊ a qbus. l. ſi optio. ¶ Quero. qd intendit l. iſta excipereᵉ in ver. niſi. reſpõ. gl. tribus modis. ¶ Primo. qꝺ intẽdit excipere caſum a teſtatore phibitũ: nã teſtator põt prohibere alienationẽ extra ꝯſortes: vt. ff. de leg. ii. l. peto. §. fratre. ⁊ l. cũ pater. §. libertis. ⁊ ſ. de fideiuſ. l. liberũ. ¶ Scꝺo. qꝺ intẽdit excipere caſum rei ẽphyteutice, q̃ nõ põt alienari niſi ſm formã. l. vlt. ſ. de iure emphy. ⁊ gl. ſentit qꝺ inter ipſos cõſortes emphyteuſis, ſi vnꝰ vellet alteri alienare, ſeruetꝛ illa forma. ad hoc. ff. de trãſac. l. cũ hi. §. ſed ſi pluribus. ⁊ ibi p
2 Guil. ¶ † Tertio, quod intendit excipere caſum rei litigioſe, et fit res litigioſa in duplicibꝰ iudicĳs p ſolã citationẽ: vt ſ. cõmuni diui. l. i. deinde gl. ponit aliud exemplũ per. l. i. ſ. nõ lice. habita. metrocomi. li. xi. facit. ff. de pig. l. in quorũ. Aliĳ ponunt quartũ exemplũ. ſ. ne mãci. chriſtiã. tu expone, niſi lex ſpecialr', id eſt ſpecialis cõſtitu-
f tio loci, vl' municipale ſtatutũ: q: talia ſtatuta valẽt,ᶠ vt extra de in-
g te. reſti. c. cõſtiturꝰ. ſed q̃ro hic: nã ſi lex iſta caſſatᵍ preteritas cõſtitutiones. ergo ⁊c. etiã videtꝛ reprobare, ideo ſtatuit de cetero, q: phibitio dꝫ intelligi perpetua. arg. de penis. l. ſeruꝰ. Dicit Pe. ꝙ lꝫ cõſuetudo per. l. expreſſam reprobetꝛ, verũ eſt vi introductionis precedẽtis: ſed iſta cõſuetudo põt valere vi introductionis poſtea facte,
h tu hic ꝙ cõſuetudoʰ precedẽs reprobatꝛ ratiõe turpitudinis, vel intolerabilis iniquitatis: ⁊ tũc idẽ ſtatuit de futura: q: male cõſuetudines ſeruãde nõ ſunt, vt in aut. vt nulli iud. §. i. colla. ix. ⁊ l. iii. §. Diuus. ff. de ſepul. vio. q: habebãt ppetuã cãm reprobatiõis: aut reprobatꝛ ex alia eqtate, ⁊ tũc obtinet dictũ Pe. ⁊ facit ad hãc. l. ſ. de im-
i ponẽ. lucrati. deſcrip. l. i. li. x. Quero quid de epo.ⁱ qui iurat nõ alienares epatꝰ, an poſſit donare ſuo capitulo: ⁊ dicit glo. ꝙ ſic. q: non exeũt de corpore eccie. vt no. in c. fi. de reb. eccl. nõ alie. in cle. facit. ſ.
k de fideicõ. l. volũtatis. Quero, que eſt differẽtiaᵏ inter proximos ⁊ conſortes: Rñ. proximus intelligitur per lineã ſanguinis, conſors per participationẽ dominĳ: ⁊ facit ad ſtatutũ florentinũ, quo cauetur qꝺ non licet alienare domos extra conſorteriam. Bal.

1 ☞ Contractus cõmiſſus declarationi alicuius, illo non declarante redditur nullus. nu. 2. 3. 4. ⁊ 5.
6 Venditus eſt fundus pro certum, pacto appoſito qꝺ ſi appareat eũ fundũ eſſe emphyteuticũ, fieret diminutio pretĳ arbitrio Martini, deceſſit Martinus anteꝙ̃ arbitraretur: an iſte contractus reddatur nullus: ⁊ nu. 7.
8 Vendo tibi talem librum pro quanto fuerimus in cõcordia: an iſta venditio valeat.
9 Arbitrator nõ declarat animũ ſuũ: ſed ſtat per annum qꝺ non arbitratur: an poſt annum poterit arbitrari: 10.
11 Arbitrator, an poſſit iterũ arbitrari, ſi arbitrium non teneat.
12 Arbitrium, an tranſeat ad heredem.
13 Judex poſuit aliquem ad confinia duratura arbitrio ſuo: nec dicit ⁊ ſuorũ ſucceſſorũ: an iſta cõfinia durẽt vltra tps iſtius iudicis.
14 Arbitrator, an cogi poſſit arbitrari.
15 Venditus fuit fundus pro pretio declarando per titium: venditor antequã titius arbitraretur, commiſit maleficium propter qꝺ bona ſunt confiſcata: an arbitrator poſſit arbitrari de pretio.
16 Reductio ad arbitrium boni viri, vſqꝫ ad quod tempꝰ poſſit peti.
17 Obligari quare nõ poteſt quis ad arbitrium boni viri in genere.
18 Laudũ ſi reducitur ad arbitrium boni viri, an fideiuſſores teneantur, qui dati fuerant vel pignora.
19 Appellari an poſſit a ſententia reductiua laudi.
20 Laudum ſi non eſt correctũ, ſed cõfirmatũ per iudicem, nunquid ſi ei non pareatur, pena compromiſſi committatur.
21 Laudum arbitratoris, an poſſit ratificari antequam feratur.

¶ Lex decimaquinta.

SVper rebus. Hec eſt no. lex ⁊ habet vtilẽ materiã ⁊. h. d. ꝯctꝰ † cõmiſ-
1 ſus declarationi alicuiꝰ, illo nõ declarãte redditꝛ nullus. h. d. no. vel ſic. Arbitriũ collatũ ad ſubſtãtialẽ pfectionẽ cõtractꝰ, arbitrante cõmiſſario firmat ꝯctũ, eo non arbitrante reddit ꝯctũ nullũ, nec receditꝛ a pſona. h. d. no. vel ſic. Arbitrator aſſumptus p modũ cõmiſſionis ſuper cõfirmatiõe ꝯctus informis, vide-
2 tur ꝯditionaliter aſſumi. h. d. ¶ † Opp. dicitꝛ hic ꝙ arbitrãte ꝯmiſſario, omnimodo dꝫ ſtari arbitrio. contra. imo vꝛ ꝙ ſi eſt iniquũ, ꝙ reducatꝛ ad arbitriũ boni viri. vñ vꝛ obſtare. ff. pro ſocio, l. ſocietatẽ. §. arbitrorum. ⁊. ff. de oper. lib. l. ſi libertꝰ ita. ⁊ extra. de iureiu. c. quintauallis. Sol. cõcedo contrariũ, ꝙ ſi arbitriũ eſt iniquũ, debet reduci ad equũ. ſi iniquitas eſt notabilis quãtitatis, nam ꝑpter modicã
leſionem

leſionem nō receditur ab arbitrio.ff.de arbi.l.Idem Pompo.§.re-
cepiſſe.vbi hoc.nā tacite videt̄ data poteſtas arbitratori ledendi in
parua quātitate:vt eo.tit.l.ſed ⁊ ſi in ſeruū.§.ſi qs iudex.⁊ eſt ſimile.
ꝙ modica leſio toleratur : licet magna non toleretur.ff.loc.l.ſi mer-
ces.§.vis maior.⁊.ff.de cōtrahen.emp.l.in lege.⁊.l.fiſtulas.§.frumē-
3 ta.¶†Sed cōtra [a]hoc opp.nam laudū arbitratoris dicit̄ eſſe quedā
a trāſactio,ſeu declaratio tacite trāſactionis:vt no.in aut.vt diffe.iu-
di.poſt prin.colla.ix.ſed in trāſactione etiā immoderata leſio nō in-
ducit reſciſſionē:vt.ff.ad treb.l.Lucius.§.fi.ergo idē in arbitramen-
to.p̄terea tex.hic ⁊ inſti.eod.§.pretiū.dicit omnimodo.qđ eſt aduer
biū preciſe ſignificationis:vt.s.de inoffi.teſt.l.omnimodo.Sol.que-
dam eſt trāſactio explicita īter partes principales,⁊ ab iſta nō rece-
ditur.vt.d.l.Lucius.§.fi. qꝛ habet in ſe expreſſum cōſenſum partiū,
declarat̄ ab ipſis.quedā eſt trāſactio tacita cōmiſſa declarationi alte
rius:⁊ qꝛ tūc ille videt̄ aſſumptus vt bonus vir, ſi male arbitret̄, de-
b bet ad equitatē reduci,nec obſtat dictio omnimodo.[b]qꝛ licet ſit p̄ci-
ſe ſignificationis,tñ recipit determinationē cōgruā.vt.ff.de ver.ob.
c l.ſi ſtipu.ſum Damā.⁊ hec ſunt vera.[c]ſiue ſit cōmiſſum arbitrio ter-
tij:ſiue eius declarationi:nā cōmittere ſe volūtati in his que nō de-
bent ordinari niſi ſm equitatē:vel q̄ nō poſſunt ordinari niſi de iure
importat licitū,non libitū:vt not.per Cy.j.de dot.ꝓmiſ.l. ſi cū ea.⁊
no.ff.de arbi.l.pe.in gl.or.⁊ p Inn.extra de renū.c.veniēs. vbi omni
4 no vide.¶†Tertio opp.dicit̄ hic qđ vbi non arbitratur, cōtractus
eſt nullus.imo videt̄ diſtingui.aut eſt cōmiſſum per modū cōmiſſio
nis,ſi arbitret̄:aut p modū declaratiuū,vt pro eo pretio quo decla-
rabitur.Primo caſu nō valet.Secundo vero caſu recurritur ad bo-
nū virū.vt in.l.j.ff.de leg.ij.Sol.ibi in vlti.volūtate.hic in cōtracti-
bus.Sed hic occurrit dubiū,quid ſi vltima volūtas ordinatur ad cō
tractū:verbi gratia,mandat teſtator heredi ꝙ vendat mihi rem pro
quāto Titius arbitratur:nūquid nō arbitrante titio, recurritur ad
bonū virum:Reſpō.ſic:qꝛ potius inſpicimus cauſam originis,que
eſt vltima volūtas,quā cauſam ſecūdariā,que eſt cōtractus : vt.ff.de
5 act.emp.l.ſi heres teſtamēto.¶†Quarto opp.⁊ videtur qđ etiā nō
arbitrāte receditur a perſona,vnde videt̄ ob.qđ no.s.eo.l.in vendē-
tis.in gl.magna.ver.accidētale [d] aūt.⁊.ff.de reg.iur.l.In perſonā.§.
generaliter.Sol.aut cōmittitur aliquid ſubſtātiale,⁊ tunc nō recedi
tur a perſona,vt hic,aut aliquid accidentale,puta de fideiuſſoribus
dādis arbitrio cuiuſdā boni viri,vel de dilationibus aſſignandis,⁊
ſimilia:⁊ tūc illo nō arbitrante.receditur a perſona. vt.ff.de ver.obl.
l.cōtinuus.§.cū ita.⁊.§.Itē qui inſulam.⁊ eſt ratio,ne vitietur prin-
cipale ꝑpter acceſſoriū.ar.ff.ſi vſuſfructus pet.l.j.⁊.ff.de vſu ⁊ habi-
6 ta.l.per ſeruum.§.vſuſfruc.¶†Sed hic occurrit dubiū,quidā vēdi-
dit fundū alteri pro centū pacto appoſito qđ ſi appareret hūc fun-
dū eſſe emphyteuticū,fieret diminutio pretij arbitrio Martini.de-
ceſſit Martinus antequā arbitret̄,nūquid iſte 9ctus reddat̄ nullus,
an vero recurrat̄ ad arbitriū boni viri.id eſt iudicis:Bar.qđ recur
ritur ad arbitriū boni viri,id eſt iudicis:vt.ff.eo.l.domū.⁊.l.officio.
ſm Bar.qui ita no.ff.de ver.ob.l.ſi qs arbitratu.tñ leges quas alle-
gat,loquuntur in cōmiſſione legali,non cōpromiſſione,lex enim eſt
illaque cōmittit iudici,tñ per partes hoc nō erat actum , nec cogi-
tatū.credo tñ qđ bene loquat̄,qꝛ refert vtrū arbitriū cōmittatur in
re ſubſtātiata.⁊ tūc receditur a perſona arbitrāte.etiā ſi eſſet cōpro
miſſum ſuper accidentalibus,qꝛ eadē eſt ratio,⁊ hoc innuit ſo.Ioā.
quā gl.ponit in.l.in vendētis.vbi facit differentiā inter arbitriū qđ
tendit ad eſſe:⁊ arbitriū qđ tendit ad diminutionē eſſe.an cōpromit
7 tatur in re ſubſtātianda,⁊ tūc nō receditur a pſona.vt.hic.¶†Sed
e dubitatur de tali caſu.vendo [e] ⁊ trado tibi pro decē.⁊ pro illo pluri
qđ Titi⁹ arbitrabit̄.Titi⁹ nihil arbitrat̄,vtrū recedat̄ a perſona:⁊
videtur qđ ſic:qꝛ pretiū poſitū in cōditione,videtur quoddā accidē
tale:vt.ff. eo.l. hec venditio.§.fi.⁊ qꝛ res nō eſt integra,cū tranſlatū
ſit dominiū.In cōtrariū videt̄,qꝛ pretiū dicitur eſſe quid ſubſtātia-
le:vt.ff.de cōtrahen.emp.l.pacta cōuenta.§.Papinianus. Preter-
ea pretiū non eſt certū,⁊ ſicut incertitudo q̄ in toto vitiat,ita debet
vitiare in parte,qꝛ cōtract⁹ nō pōt pro parte valere,⁊ pro parte nō
valere.ar.ff.de in diē addict.l.cū duo ſerui.⁊.ff.de verb.obl.l.triticū.
preterea.l.noſtra nō diſtinguit,vtrū cōferatur in arbitrium totum
pretium,an pars pretij.qua propter dico nō valere talem cōtractū.
nec recurri ad iudicem,vt ſuppleat qđ iuſto pretio deeſt.vel dic qđ
aut certū pretiū ⁊ declaratum excedit dimidiā totius pretij, ⁊ tunc
recurritur ad iudicē,aut non,⁊ contractus ſit nullus.vt argu.d.l.do
mum,que diſtinctio ſatis hȝ equitatis,⁊ iuſtitie naturalis ac.ff.de
dona.inter vi.⁊ vxo.l.ſi ſponſus.§.circa.¶Quinto oppo.⁊ videtur
ꝙ receditur a pſona.ff.de iure dot.l.cū poſt.§.gener.Sol.gl.dicit qđ
eſt ſpeciale in dote,⁊ eſt ratio,qꝛ ipſum principale.i.matrimoniū,
eſt fundamentū dos autē venit p modū acceſſorij,⁊(vt dixi)recedit̄
a perſona.¶Sexto opp.de.l.ſi fundus.§.fi.ff.de pig.Sol.dic vt dixi
8 in.l.In vēdētis.¶Vltimo opp.de.l.fi.§.j.j.commu.de leg.Sol. dic
f vt ibi dixi.¶Modo venio ad quaſdā queſtiones . ¶†Et primo
quero.Vendo tibi hunc librū pro quanto fueris in cōcordia.[f] nūqđ
valet iſta venditio:dicit Nico.de mat.ꝙ ſi poſtea ſum⁹ in cōcordia,
valebit vt tūc,nō vt retro,qꝛ cōditio poteſta-
tiua nō trahit̄ retro:vt.l.qui balneū.ff.qui po.
in pig.ha.ſi aūt nō ſumus in concordia,nō va
let venditio,qꝛ deficit pretium conuentum:ſed
facta traditiōe ex parte vēditoris, poterit age
re actiōe in factū ſubſidiaria, inquātū equū vi
ſum fuerit iudici:vt.ff.de preſcrip.verb.l ſi tibi
poliēda.in fi.ſecundū Nico.de mat qui ita ele-
9 gāter.no.s.eo.l.In vēdentis.¶†Scđo[g] que-
g ro.dicitur hic ꝙ nō valet cōtractus, ſi arbitra
tor nō vult arbitrari,quero, quid ſi arbitrator
nō exprimit animū ſuum, ſed ſtat per annum,
⁊ vltra ꝙ nō arbitratur, vtrū poſt annū pote-
rit arbitrari:Bar.cōſuluit ꝙ nō, vnde ſecūdū
eum poteſtas arbitratoris tacentis anno fini-
tur.ar.s.de epiſ.⁊ cle.l.nulli.⁊.j.cōmu.de leg.l.j.
§.j.⁊ ita tenet ipſe in cōſilio qđ incipit.Talio-
10 nis.ff.de cōdi.⁊ demō.l.multa.¶†Ego dico
qđ etiam poſt annū poterit arbitrari:qꝛ tem-
pus nō eſt modus finiēdi cōpromiſſum.nec ha
bet poteſtatē ſine tēporis prefinitione cōmiſ-
ſam:vt.j.de temp.app.aut̄.ei qui.Non obſt.cō
traria:qꝛ loquuntur in vltimis voluntatibus.
quarū executiones nō debēt pendere.ſed cele
ritatē deſiderant.ar.ff.commu.predi.l.eſt rece-
h ptū.¶Tertio[h] quero.nūquid arbitrator poſ
ſit arbitrari partibus abſentib⁹:Bar.in eodē
cōſilio dicit ꝙ nō.per.l.ſi quis arbitratu.ff.de
ver.ob.de vſufru.leg.l.legatū.de diſtrac.pig.l.
creditor.⁊ de edil.edic.l.qđ ſi nolit.§.ſi qs ita.
nam licet corā arbitratore nō ſit iudiciū, tamē
pars debet moneri.cū de eius p̄iudicio tracta
tur:vt.ff.de in diem adie.l.neceſſe.⁊.l.ſi tamen
quibuſdam.ff.de leg.ij.⁊.l.aut q aliter.ff.qđ vi
aut clā.⁊ ita tenet hic Pe.⁊ Cy.in lectura.Sȝ
poſtea in additionib⁹ tenet cōtrariū ꝙ in de-
claratione arbitratoris nō ſit neceſſaria requi d
ſitio, vel preſentia partis:⁊ hoc ꝓbat.qꝛ arbi-
trator pōt arbitrari per nūtium,⁊ epiſtolā.ar.
ff.de acqui.here.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.
de leg.ij.l.cū pater.§.hereditatem.de iure em- e
phy.l.ij ⁊.ff.ſi mēſor.fal.mo.dixe.l.j.in fin.Nec
ob.ꝙ debet procedere vt vir bonus : qꝛ hoc ve
rum eſt quo ad modū.nō quo ad qualitatē.vt
ff.de vſufru.l.Itē ſi fundi.§ fi.⁊ iſta ſunt ꝟba
Cyn.in additionibus:⁊ credo qđ Bart.nō ha
beat additiōes Cy.que verba expone.ꝙ debet
ꝓcedere vt vir bonus quo ad modū,id eſt mo
deramē bono viro conueniens,qꝛ arbitriū ſuū
debet eſſe moderatum,nō quo ad qualitatē.id
eſt vt procedat taliter qualiter ꝓcederetur in
via diſceptationis.id eſt partibus cōuocatis.
ad hoc facit.l.ſi conuenerit.ij. reſpō.ff.de pig.
act.vbi in exceptione poteſtatis cōuētionalis
nō requiritur citatio.Item qꝛ coram arbitra-
tore nō requiritur ordo:vt no.Inn.in.c.quin-
tauallis.de iureiu.ſicut nec corā executore : vt
no.Inn.extra de app.c.ex ratiōe.nec corā pro-
uiſore.vt no.in.c.j.extra de offi.deleg.in cle.nec
quādo bonorū poſſeſſio agnoſcitur, ⁊ decerni
tur.vt no.ff.de bono.poſſ.l.iij.§.ſi cauſa cogni-
ta.alias nō differūt extraiudicialia a iudiciali
bus,⁊ vbicunqȝ in extraiudicialib⁹ requiritur f
interpellatio,illud eſt qđ requiritur mora : ſe-
cus eſt vbi non requirit̄ mora.vt.ff.de euic.l.ſi
dictum.§.pen.⁊ fi.Sol.aut quis arbitratur iu-
re proprio,aut iure cōmiſſionis. Primo caſu
nō eſt neceſſaria reqſitio alterius.vt.ff.de ſer-
uita.ruſti.predi.l.per fundū.⁊.s.e.l.dudū. Se g
cūdo caſu refert,aut nō eſt cōpromiſſum de re
litigioſa.⁊ nō exigit̄ requiſitio alterius, vnde

a ¶Sed cōtra.Quo modo laudū arbitratoris dicat̄ tranſactio. Vide Bar.in.l.quod ſi Epheſi.§.j.ff.de eo qđ certo loco.

b ¶Omnimodo.Not.de dictione oīmodo.vide que dixi in.c.qualiter.el.ij.de accuſa.⁊ ibi eſt tex.⁊ gl.l.j.ff.de po.And.Barb.

c ¶Vera.Quando cōmittitur arbitrio alicuius , intelligitur arbitrio boni viri.ad de Bal.in rub.j.de pe.iud.qui male iudi.⁊ in.l.ſi cū ea.hic alleg.⁊ hoc videt̄ velle Bar. ꝙ poſſem ꝓmittere tibi,vel vendere ſub cōditione,ſi Titius voluerit.⁊ ita putat Raph.in.l.centeſimis.§.fina.ff.de ver.ob.ar.huius.l.⁊ in.l.ſi quis arbitratu.de verb.obl.licet ſecus ſit in legato.l.nōnūquā.ff.de condit.⁊ demon.nō alle.tamē Bald.hic.⁊ vide Bart.in.l.centeſimis.§.fin.verſi.quero.cum in vltimis voluntati⁹.⁊ iſtud qđ dixi videtur tenere Cy.in l.in vendentis.in diſputatione ſua.s.eo.⁊ tenet et Paul.de ca.in.l.centeſimis.§.fi.⁊ ibi ſcripſi poſt Imo.ad de Imo in.l.a titio.⁊ ibi dixi etiā.ff.de ver.obli.

d ¶Accidentale. Vide Bald.in.l.In vendentis.in iiij.q.s.eo.

e ¶Vendo. Vide per Ang.⁊ alios in.l.ſi quis arbitratu.de ver.obl. quid aūt ſi commiſſuȝ eſt aliquid arbitrio emptoris ⁊ venditoris, an eo an arbitrāte contractus teneat:vide Bald.s.e.in rub.in.vij.qđ.quid autem ſi vēdo vel loco pro iuſto pretio, nullo appoſito declaratore, vel appoſito,⁊ mortuo.qđ fiendū:vide ſing.Bal.in.l.contractus.s.de fide inſtrumen.

f ¶Cōcordia.Facit qđ no.Bal.in l.j.verſ.quero.qđ ſi teſtator iuſſit.in vlti.col.j.commu.de leg.

g ¶Secundo.Vide per Bart.in.l.ſi quis arbitratu.ff.de verb.obli.

h ¶Tertio.Quod nō requiratur preſentia partis tenet Bal.in aut.ei qui.in.j.col.j.de temp.app.⁊ in.l.ij.in.iij.opp.de edi.actio.

a ¶ Feriato. Adde Bal. in. l. ſi de meis alias inci. Idē Pomponi⁹.
§. ex compromiſſo. ff. de arbi. ⁊ in. l. ſi (vt proponis). la. j. ͥ. quomodo
⁊ quando iu. ⁊ Cano. in. c. quintauallis. extra de iureiuran.
b ¶ Nō ob. Aliter reſpō. ad illū tex. Bal. in. l. ij. in. vij. op. ͥ. de edi. act.
c ¶ Nunquid iterato. Vide Bal. in. l. ſi (vt ꝓponis). ͥ. quomodo ⁊ qñ.
la. j. per totam. l.
quaſi. ⁊ maxime i
vl. co. ⁊ Bar. poſt
gl. in. l. ſocietatē.
§. arbitrorum. ff.
ꝓ ſocio. ⁊ Cy. hic.
d ¶ Heredē. Vide.
ꝑ Bart. in. l. ſi ſti⸗
pulatus fuero il⸗
lud aut illud. ff. de
ver. obl. ⁊ Cy. hic
in. viij. q. ⁊ Bal. in
l. voluntatis. ͥ. de
fideicom. cū con⸗
cor. an autē com⸗
promiſſum factū
in regē, trāſeat in
ſucceſſorem, vide
Bal. in aut. ſi tñ.
ͥ. de temp. app.
e ¶ Succeſſorem.
Facit qꝺ no. bar.
in. l. ſi ſtipulatus.
in ver. ex quo no.
ff. de verb. obli. ⁊
in. l. ſi tertius. § ſi
quis priuſquam.
ff. de aquaplu. ar.
ſed Imo. i. l. ſi ſic.
§. fi. ff. ꝺ le. j. tenet
cōtra illud dictū,
Iac. de areti. licet
Bal. idem ſequa⸗
tur. ibi dixi.
f ¶ Ad confinia.
An confinia aſſi⸗
gnata a iudice ar
bitrio ſuo, finiāt
iudice ſublato. vi
de Bal. in. iiij. cō
ſti. ff. e. do. Ang.
in preal. l. centeſi⸗
mis. ⁊ Bal. in. l. j.
ͤ. de poſtu. ⁊ qd
de beneplacito. vi
de tex. in. c. ſi gra⸗
tioſe. de reſcript.
ſed quid de licen⸗
tia. vide glo. Io.
an. in. c. pen. ⁊ ibi
d. Io. de imo. de
cle. non reſi. vide
Bal. in. j. conſtit.
ff. cir. fi. Andreas
Barba.
g ¶ Ad perſonaꝫ.
Vide in. §. hec au
tem tria in proe.
ff. ⁊ quod i ſimili
not. Bar. in. l. ter
minato. ͥ. de fru⸗
cti. ⁊ lit. expen. et
in. l. ab executore.
ff. de appel.
h ¶ Arbitrari. Vi
de gl. hic. ⁊ Cano.
in. c. quintaual⸗
lis. extra de iure⸗
iur. ⁊ glo. Bar. et
Doct. in. l. j. ff. de
lega. ij.
i ¶ Vlterius que⸗
ro. vide de hac. q.
Bart. in. l. poſtquam. in princip. ff. vt leg. no. caue. ⁊ in. l. ſi quis arbi
trat. in fi. ff. de verbo. obliga.

ſi canonici eligunt per viam cōpromiſſi, nō eſt
neceſſaria requiſitio tēpore laudi. vt in. c. ſi cō⸗
promiſſarius. extra de elec. lib. vj. Nam cōpro⸗
miſſarius eſt electus quaſi negotiorum geſtor
vtriuſq; partis. ⁊ poteſt gerere negotiū abſen
tium. ſicut ꝓcurator, ⁊ nuntius: vt. ff. de verb.
obl. l. qui Rome. §. Callimachus. ⁊. ff. mā. l. cre
ditor. §. Lucius. vnde ad laudum iuſtificādum
ſufficit veritas ⁊ equitas. nec exigitur alia ex⸗
trinſeca ſolēnitas, nihil enim querim⁹ ab ipſo
niſi veritatē, ⁊ nihil amamus ab ipſo niſi equi
tateꝫ: he enim ſunt due radices, propter quas
deuenitur ad arbitratorem. ⁊ hic eſt finis com
promiſſi, quo habito nō curam⁹ de ordine: aut
eſt compromiſſum de re litigioſa, ⁊ trutināda,
id eſt examinanda inter partes, tūc arbitrator
qui omiſſa examinatione procedit, verſatur in
dolo, nec videt̄ ſibi data hec poteſtas. vt. d. §.
Lucius. omnis eñi examinatio ab ipſis parti⸗
bus incipit: vt. l. fi. ͥ. ſi per vim vel alio modo. ⁊
ideo niſi interueniat partiuꝫ auditio, laudū eſt
nullū, ſufficit autē ꝙ iſta examinatio precedat
laudum, licet tēpore laudi partes non fuerint
ꝑſentes. facit qꝺ no. Inn. extra de teſt. c. Ray⸗
naldus. in gl. que incipit, que erat, vbi etiā idē
dicimus, ⁊ hoc apparet, quia laudū arbitrato
a rum poteſt ferri die feriato[a] in honoreꝫ dei. vt
ͤ. de ferijs. l. fi. ⁊ tamē intra illam diem partes
nō poſſunt moneri, nec ob. ad iſtam diſtinctio
nem. l. ſi quis arbitratu. qꝛ nō dicitur ibi ꝙ ar⸗
bitramentū impediatur de iure ꝓpter abſen⸗
tiam partis: ſed dicit̄ ꝙ ſi pars monita nō ob
temperet arbitratori: ſed cōtemnit, incidit in
b penam ratione contemptus. Iteꝫ non ob.[b] l.
quod ſi nolit. §. ſi quid ita. vbi dicitur ꝙ ſi pars
non eſt preſens, non curri terminus ad arbi⸗
trandum ſuper diſplicentia: qꝛ ibi diſplicētia
factum retraditionis deſiderat, que nō poteſt
fieri abſenti, non etiam dicitur diſplicere res.
cuius poſſeſſio retinetur. oportet enim ꝙ cum
diſplicētia animi interueniat traditio. que in⸗
ter abſentes explicari nō pōt, illud ergo proce
dit ibi propter ipſius cōuentionis naturam:
ſecus in his que nudo animo explicātur. arg.
ff. de neg. geſt. l. Meſennius. ⁊ extra. vt eccleſia.
bene. c. j. ⁊ de conceſ. prebē. qꝛ cunctis. ⁊ eſt. c. j.
li. vj. ⁊ ita teneo de iſta. q. ⁊ adde qꝺ induco qꝺ
no. per Iac. de are. ⁊ Cyn. in. d. l. creditor. ͥ. de
diſtrac. pig. ⁊ adde qꝺ no. in ſimili. ff. de dona.
l. filius per Bar. Item non obſt. l. legatum. de
vſufru. lega. qꝛ illud propter alterationeꝫ diſ⸗
poſitionis teſtatoris, nō loquitur, ibi de arbi⸗
tratore compromiſſario: ſed de iudice, vñ nihil
facit ad rumbum. Itē non ob. ͥ. de ſecun. nup.
l. hac edictali. § mobilium. qꝛ ibi loquitur in ar
bitratoribus aſſumptis ad inſtructioneꝫ iudi
cis: ⁊ qui reguntur ad inſtar teſtiū: vt. ff. de do
te prele. l. Theopōpus. ⁊ no. quod arbitrator
poteſt arbitrari non ſolum de recitatione, ſed
etiam ſimpliciter nudo verbo. vt no. Innoc. in
11 d. c. quintauallis. ¶ † Quarto quero: pone qꝺ
c nō tenet arbitramentum, nunquid iterato[c] po
teſt arbitrari: Solu. aut non eſt ipſo iure ali⸗
quod: ſꝫ ope exceptiōis, vel officio iudicis eſt
emendandum: ⁊ tunc non poteſt iterato arbi⸗
trari, quia functus eſt poteſtate ei ſemel data.
ideo ꝫ diffinituꝫ errorem corrigere nō poteſt
vt no. pro ſocio. l. in propoſita. aut arbitramen
tum eſt ipſo iure nulluꝫ: tunc dicit Inn. quod
loquendo in alijs factis, ⁊ nō iudicijs, nō fini⸗
tur authoritas cōceſſa. ita eleganter not. extra
de offi. deleg. c. In literis. Pe. ⁊ Cy. dicūt quod aut laudꝫ eſt nul⸗
lum: quia exceſſit fines mandati. ⁊ poteſt iterato arbitrari, aut quia
cōtinet errorem expreſſum. ⁊ tunc non poteſt iterato arbitrari. ar. in
l. Iudex. ff. de re iudi. ſed ad illam. l. reſpōdet. Inn. in. d. c. In literis.
aliud etiam eſt in iudice, cui cōmittitur diſceptatio, aliud extra iu⸗
dicium. cui committitur effectus. rei arg. ff. de cōditio. ⁊ demonſtra.
12 l. hec conditio. in princi. ⁊ ita teneo. ¶ † Quinto quero, nunquid ar
d bitrium tranſeat ad heredem.[d] id eſt poteſtas arbitrandi: lato etiā
arbitrio nō eſt dubium quod trāſit obligatio. ¶ Sed ego quero de
officio arbitrandi. Breuiter dicunt Doct. quod aut iſtud eſt nudū
officium, ⁊ nō tranſit. ar. ff. de cura. furio. l. cuius bonis. aut eſt arbi⸗
trator in rem. exemplum. ff. de verbo. oblig. l. cuꝫ ſtipulatus ſim mi⸗
hi a proculo. ⁊ trāſit ad heredem: vt. ff. de proba. l. ſi pactuꝫ. ſicut al⸗
ternatiua obligatio. cui arbitriuꝫ coheret. ff. de contrahenda empt.
l. ſi ita diſtrahatur. ¶ Sed ⁊ eſt dubium, nūquid tranſeat ad ſingu⸗
e larem ſucceſſorem,[e] ſicut ad heredem. verbi gratia. quedā villa pro⸗
miſit purgare riuum meum arbitrio meo. ego vendidi riuum, nun⸗
quid iſtud arbitrium trāſit ad emptorem. Iacob. de are. tenet quod
ſic in. l. ſi ſic. ff. de leg. j. eſt enim quaſi rei coherens, ergo tranſit ad cō
ſequentiam, ſicut rei vtilitas, ⁊ fructus rei: vt. ff. eo. l. ſi aqueductus.
13 quod eſt not. ¶ † Sexto quero. Iudex poſuit quendam ad cōfinia[f]
f duratura arbitrio ſuo: nec dixit: ⁊ ſuoruꝫ ſucceſſorū. modo queritur
verum iſta cōfinia durent vltra tempus iſtius iudicis: ⁊ duo ſunt
caſus. nam aut ſine cognitione ⁊ nō durant. quia interlocutoria ma
le lata nō eſt ſequenda per ſucceſſorem in officio: vt not. in. l. j. ͤ. de
poſtu. aut. cum cauſe cognitione. ⁊ tūc queſtio eſt dubia, vtrū iſtud
g arbitrium intelligatur ad dignitatem, an ad perſonā.[g] ⁊ videtur ꝙ
ad perſonam. vt no. ff. loca. l. iiij. ⁊. ff. de leg. ij. l. ſi auguſte. In contra⸗
rium. quod ad dignitatem, que eſt perpetua. vt. ͤ. de le. ij. quod prin
cip. Iſta queſtio mouetur hic per Pet. ⁊ Cy. ⁊ plenius ꝑ Bar. in. l.
centeſimis. §. fi. de verb. oblig. tu dic quod in odioſis ſicut ſunt pene
vbi odia cōuenit reſtringi, ⁊ in ambitioſis, ſicut ſunt litere ſapiētiū
duplicitatem beneficiorum, verba ſemper referuntur ad perſonā. ⁊
cum perſona expirant: vt in. c. ſi gratioſe. extra de reſcrip. lib. vj. Sed
ſi dixit ita. ponimus ad cōfinia, donec duxerimus reuocādum, vtrū
moriens videatur reuocare: ⁊ videtur quod ſic. ſicut mandatū taci⸗
te reuocatur morte. ſiue Iudex mādat, ſiue alius: vt. ff. de iuriſd. om.
iudi. l. ⁊ qꝛ. iſtud etiam videtur quoddam mandatum de ſtando ad
confinia. ⁊ iſta ratio nō obſtat: quia res non eſt integra. ⁊ arbitrium
eſt poſitum in cōditione reuocationis: quia cōditio reuocatoria nō
videtur eueniſſe, quia non preſumitur penitentia, vt. ff. de probati. l.
cum tacitum. Bart. dicit aſſumendam benigniorem interpretatio⸗
nem. quaſi dicat poſt mortem nō durare relegationem. ita not. ipſe
in. d. l. centeſimis. §. fin. dicit ibi etiaꝫ quod ſi iſte iudex antequam re
uocet eſt excommunicatus, quod poteſt reuocare durante excom⸗
municatione ar. ff. de legat. ij. l. cum pater. §. hereditateꝫ. ⁊. ff. ad tre⸗
bellia. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. tu dic qꝺ aut eſt relegatus ex cau
ſa, ex qua debebat perpetuo relegari, ⁊ tūc nō finitur morte: quia il⸗
la cauſa habet certos fines a natura illi⁹ cauſe. id eſt habet fines cer
to modo determinatos a iure. ſcilicet in ꝑpetuū, aut talis cauſa nō
mereretur perpetuam damnationem: tunc quia nō habet certos fi⸗
nes, reuocaretur poſt mortem. ſecundum theoricam datam hic per
Pet. ⁊ Cy. quam Barto. non recitauit, ⁊ forte nō cōſiderauit eam.
¶ Item in eo quod dicit de excommunicato, non dicit verum, quia
iſta reuocatio nō conſiſtit ſoluꝫ in facto. ſed in iuriſdictione. ſed ex⸗
communicatus nō habet vſum iuriſdictionis: vt no. in. l. j. ͤ. de iuris
14 ⁊ facti ignorātia. ¶ † Quero. nunquid arbitrator cogatur arbitra⸗
h ri:[h] Reſpondeo ſic. ſi acceptauit arbitrium alias nō. quia officium
arbitratoris eſt voluntarium ſecūdum Cy. ⁊ alios. ⁊ glo. dicit quod
ſunt ſimplices homines, quaſi dicat beſtiales, qui cupiūt in ſe com⸗
promitti: vt no. in authen. vt diffe. iudi. §. j. col. ix. ⁊ ideo merito quis
15 nō compellitur ſubire hoc onus. ¶ † Vlterius quero.[i] quidam ven⸗
i didit fundum pro pretio declarādo per titium, qui vēditor antequā
Titius declararet, commiſit maleficiū. ex quo omnia bona ſua ſunt
confiſcata: nunquid confiſcatis bonis arbitrator poſſit arbitrari de
pretio: ⁊ videtur quod ſic: quia licet ſuperueniat mors vēditoris, ta
men durat cōtractus, ⁊ commiſſio facta in arbitratorem. licet ſecus
eſſet in arbitro: vt. ͤ. vt actio. ab here. ⁊ cōtra here. l. j. ff. de proba. l. ſi
pactum. ⁊ in Spec. de arbi. §. finitur. verſicu. nunquid. ⁊ per Barto. ⁊
Doct. in. l. ſi quis arbitratu. in pen. q. ff. de verbo. obliga. ſicut enim
obligatio cōtractus ſub conditione non finitur morte naturali: ita
nec debet finiri morte ciuili, ſeu cōfiſcatione: vt. ff. de iure fiſci. l. Sta
tius florus. §. fi. ⁊. ff. de pactis do. l. Inter ſocerum. §. pater. nam iſte
due mortes equiparantur: vt. ff. de lib. ⁊ poſth. l. gallus. §. ⁊ qd ſi tan
tum. ⁊. ff. pro ſocio. l. actione. §. publicatione. ⁊. l. ſi in libertū. ff. de bo
nis liber. In contrarium videtur, quia ex quo bona ſunt ad fiſcum
deuoluta, nō poſſit noua obligatio contrahi in preiudicium fiſci in
cōtractu antecedēti. vt. ff. de noua. l. quoties. §. fi. ⁊ no. eo. tit. l. noua⸗
tio: nam fiſcus nō eſt omnino loco heredis: ſed eſt ſucceſſor anoma⸗
lus: vt. ff. de fideiuſſoribus. l. Inter eos. §. bonis. ⁊ hoc tenet Barto.

in. d. con

in d. conſilio quod incipit Talionis. Ueritas iſtius puncti conſiſtit in intellectu d. l. quoties. §. ſi. nā ibi ſunt due lec. vna qđ ibi ideo nō ſit nouatio, qꝛ conditio nō exiſtit ante agnita bona ꝑ fiſcū. ⁊ ſic nō erat ꝑſona q̄ poſſet obligari. quare dies inutiliter ceſſit. arg. ff. de ſtipu. ſeruo. l. vſufructus. ſecus ſi extitiſſet conditio bonis per fiſcū agnitis non enim debet ex perſona fiſci ſucceſſoris mutari cōditio obligationis: vt. ff. ad treb. l. recuſare. §. ſi fiſco. ⁊. ff. de vſuris. l. cū quidā. §. fiſcus. ⁊. ff. de iure fiſci. l. fiſcus. ⁊. l. dicit. ⁊. ff. de verb. oblig. l. ij. §. ex his igitur. ⁊ iſtā lecturā tenet Ray. de forli. alia lect. eſt. qđ ſiue ſint bona agnita per fiſcū, ſiue non, conditionalis obligatio nouans non tranſit ad fiſcum. ¶ Ego autem diſtinguo, aut eſt cōditio poteſtatiua ex facto confiſcati, ⁊ non tranſit ad fiſcū: qꝛ poſtq̄ cōfiſcatus eſt, nō pōt ſuo facto iura fiſci mutare, nec enim hec cōditio retrotrahit. cū ſit poteſtatiua, ⁊ ita intelligo. d. l. quoties. §. ſi. aut eſt alia ꝯditio. q̄ de ſui natura fingit retro: vel etiam nō fingit retro: tamen deſcēdit ex contractu irreuocabili, ⁊ tunc fiſcus tenetur, ⁊ in iſto caſu nō credo qđ loquatur. d. l. quoties. §. fin. ſed alie. ll. q̄ dicunt obligationē cōditionalē in fiſcum trāſire[a] quas. ll. ſuperius allegaui. ¶ Et ſi tu dicis, qūo cedit dies obligationis non ſubſiſtente ꝑſona: Reſpō. ſicut cedit defuncto debitore ſiue herede. vt. ff. de po. l. j. §. plane. ⁊. l. ſtichū aut pāphilum. in prin. ff. de ſolu. licet enim nō ſit ꝑſona, eſt quoddā ius intellectuale. qđ habetur loco perſone: vt. ff. de admi. tuto. l. ſine herede. in prin. Contra hoc tamē facit. l. poſtq̄. in princ. ff. vt leg. no. ca. Sed ibi loquitur in ſeruo hoſtium, in quo noua obligatio nō cadit, qꝛ interim nulla bona ī ciuitate hꝫ. nec ipſe, nec alius eiꝰ noīe habere pōt interim: vt. ff. de vul. ſubſtit. l. lex corne. quapropter corpora bonorum ſunt iuris intellectu: ſed ſecus in bonis confiſcatis: vt. j. ad l. iul. de vi. l. ſi tutoris. ⁊ licet fiſcus non ſit proprie heres, tñ eſt iuris ſucceſſor. quapropter videtur in. q. Bar. dicendū (ſalua tamē ſemꝑ veritate) qđ arbitriū tenet. ⁊ ſuꝑ hoc cogitabis, ⁊ facit ad materiā. ff. loca. l. ſi fundꝰ. ¶ † Quero. vſq3 ad quod tēpus[b] poſſit peti reductio ad arbitriū boni viri: Rñ. vſq3 ad. xxx. annos: qꝛ aliud tēpꝰ nō eſt determinatū a iure, vnde ſiue ſit actio, ſiue officium, eſt ꝑpetuum vt. j. de preſcr. xx. anno. l. ſicut. ⁊ ita no. Cy. in. d. §. arbitrorum. in addi. ⁊ adde qđ no. j. de reſcin. vendi. l. ij. ¶ † Nono q̄ro, quare nō poteſt quis ſe obligare arbitrio viri in genere: ſicut quis poteſt ſe obligare religioni in genere: Rñ. qꝛ homo generalis non reperitur in rebus humanis, eſſet enī idea, ſiue fantaſma: ſed religio in genere reperitur: qꝛ conſtat ex ſuis tribus ſubſtātialibus, vnde aliud eſt loq de religione: aliud eſt loqui de homine. ¶ † Decimo quero, nunqd ſi laudū[c] reducitur ad arbitriū boni viri, teneantur fideiuſſores dati vel pignora data pro obſeruatione laudi. gl. dicit ꝙ nō in. d. l. in ꝓpoſita. ergo idē in penā: vt. ff. iu. ſol. l. cum apud Semproniū. qđ eſt valde no. ⁊ menti tenendū. de hoc per Bar. in. l. mulcta. teſtamento. ff. de condi. ⁊ demon. Inn. dicit qđ ſi non ſoluitur id ad qđ ꝑ arbitriū boni viri reductū eſt, arbitratoris pena committitur. vt not. Inn. in. c. quintauallis. in gl. magna. in verſic. quidam dicunt. ibi. niſi ceſſauerit ſoluere rē. qđ credo verius: qꝛ pena promiſſa ſi nō pareat, videtur promiſſa ſi bono viro nō pareatur, vñ ad iudicem iuris intellectu refertur promiſſio: quia ipſe eſt bonus vir. vt. l. continuus. §. cum ita. ff. de ver. ob. l. Non ob. l. cum apud Semproniū. qꝛ illa ſtipulatio nō refertur ad quemlibet bonum virum: ſed ad iudicē prime cauſe. Item iudex appellationis nō eſt ꝓprie ſubrogatꝰ loco iudicis prime cauſe: ſed eſt ſuperior eo, at in caſu nr̄o Iudex reformator loco arbitratorū ſuccedit: ⁊ ita reformatio ſua habet inſtar trāſactionis, ſicut arbitratꝰ, ⁊ iſtas eſt veritas, ⁊ ita teneo. Nō ob. l. mulcta teſtamento. qꝛ ibi receditur a perſona non arbitrantis. vt no. in l. j. ff. de lega. ij. vnde non poteſt ibi cadere aliquis contemptus arbitratoris, qui nihil dixi, ⁊ nihil declarauit, at vbi declarat, ⁊ veniretur cōtra, ita committeretur pena ex contraueniri in aliquo, ſicut ex cōtraueniri ex vniuerſo: vt. ff. famil. erc. l. heredes. §. Idē iuris. ⁊. ff. de verb. obli. l. quinta. §. ſi ſortem. ⁊ idem dico ſi duobus diſcordantibꝰ, ipſi eligant tertium[d] arbitratorem, ſiue ex poteſtate conuentionis, ſiue ex diſpoſitione legis, vel conſuetudinis: nam ſi pena committeretur, ille non cogeretur arbitrari, qđ eſt falſum: vt. ff. de arbi. l. Itē ſi vnus. §. principaliter. qđ eſt no. ¶ † Item ſcias qđ fuit queſtio diſputata: an a ſententia reductiua laudi poſſit appellari: ⁊ fuit determinatum quod nō: quia illa ſententia ſuccedit loco arbitramenti. ⁊ ita reperitur etiam Bart. tenuiſſe. ff. de leg. ij. l. j. prout ego vidi in quibuſdam lecturis: ſed alij communiter non habent: ſed de hoc dicet alibi deo dante. ¶ † Undecimo quero quid ſi laudū[e] non eſt correctum, ſed confirmatum per iudicem, nunquid ſi ei non pareat, pena compromiſſi committatur: ⁊ videtur qđ non: quia actio oritur ex cōfirmante, non eſt comfirmato, vbicunq3 cōfirmās habet vim ſententie: vt. ff. de pactis. l. tale pactum. §. qui prouocauit. ¶ In contrariū videtur, nam ex quo laudum eſt cōfirmatū, ⁊ veniēs cōtrauenit contra equitatem arbitrij, ergo incidit in penā, qꝛ nō titulꝰ actiōis, ſed origo ſpectat: vt. ff. de dona. l. q id qđ. ⁊. ff. de fideiuſſ. l. tutor. Sol. aut petens reductionem nō habuit bonam cauſam petendi. ⁊ incidit in penam eo ipſo quod contempſit arbitramentū[f] vt not. Dy. in conſi. quod incipit. Ptolomeꝰ manētis. aut habuit probabilem cauſam petendi, licet finaliter ſuccubuerit, ⁊ tūc non incidit in penā ex ſola petitione. arg. no. j. quorū ap. nō. recip. l. ab executione. Sed ſi poſtea ſprenit tam iudicē, quam arbitratoris arbitrium, bene incidit in penam quia per ſententiam iudicis nō ſit nouatio ad incōmodū victoris: vt. j. de vſur. rei iudi. l. fina. aut eſt dubium, ⁊ tunc finis corrigit principiū ſuū: qꝛ videtur temere egiſſe, qꝛ ſuccūbit: vt. ſ. de iudi. l. rem non nouā. ¶ † Duodecimo quero.[g] nūquid laudū arbitratoris poſſit ratificari anteq̄ ferat: ⁊ videtur qđ non, vt. ſ. de arbi. l. ne in arbitris. ⁊. l. pe. ¶ In cōtrariū videtur quod arbitrator eſt cōmunis geſtor negotiorum vtriuſq3 partis, vnde partes poſſunt ſe obligare ad non contradicendū ad nullā eius operationē: vt. ff. manda. l. creditor. §. Lucius. Sol. dñs Dyn. determinat[h] in. d. cōſil. qđ laudum arbitratorū anteq̄ feratur, ratificari non poſſit. quod eſt no. dignū. ¶ Et hoc credo verum, niſi per prius anteq̄ laudum ferat, forma futuri laudi ſit contrahētibꝰ explicata, nā tūc qꝛ ratificatio cadit ſuper certo, puto eam tenere tam in arbitro q̄ in arbitratore. arg. ff. de re iudi. l. ſi conuenerit. dico etiam qđ ſi ante laudum latum ſit conſtitutus ꝓcurator ad ratificandum, qđ hoc intelligat ſalua bona fide: vt d. §. Luciꝰ. ⁊ ſi ambigitur an laudū ſit equum vel non, quod conſulatur domino cuiꝰ intereſt: vt. ff. man. l. Quintꝰ. ⁊. j. de diſ. pig. l. creditor. nec etiam per hoc videt permiſſum ꝓcura. qđ iactet ⁊ delapidet bona domini: vt. ff. q̄ in frau. credi. l. ſi pater. ⁊. ff. ꝓ empto. l. fundū. §. ſi tutor. ff. de tranſac. l. cum hi. §. ſi pretor. ⁊. ff. de cōdictione indeb. l. ſi ꝓcurator. quod eſt no. dignum.

a ¶ In fiſcū trāſire. Uid gl. Bar. ⁊ Imo. i. l. qđ traditū. cū. l. ſeq. ff. đ condi. ⁊ demō. et que ibi dixi poſt Bar.

b ¶ Tēpus. Uide Bart. in. l. ſi quis arbitratu. de verbo. oblig.

c ¶ Laudū. Uide Bar. in. l. ſocietatem. §. arbitrum. in. j. col. ff. pro ſocio. ⁊. j. pri. q. vbi Bal. vr̄ ſibijpſi cōtrariari. ⁊ vid no. ꝑ Bal. in. l. j. in. ij. opp. j. de his que pe. nomi.

d ¶ Tertiū. Facit ad no. ꝑ Bar. i. l. ſi dñiū. ff. de fur. ⁊ expſſe vide ꝑ bal. in. l. j. in. ij. op. j. đ his q̄ pe. nomi.

e ¶ Laudū. Adde Bal. in. l. mulcta. ff. de ꝯd. ⁊ demō. ⁊ vide. ſ. proxi. q. vbi videt ſibi contrariari.

f ¶ Arbitramentum. Adde Bar. in. l. Iul. verū debitorē. ff. de cōdi. inde.

g ¶ Duodecimo. Uide Bart. in. l. ſocietatē. §. arbitrorum. ff. pro ſocio. ⁊ in. l. cum antea. ſ. de arbitris.

h ¶ Dy. determinat. Not. qꝛ videt velle. qđ arbitrator. poſſit facere ſententiam certam, ꝑut partes conuenerunt, idē Ang. in. l. ſi cōuenerit. hic alle. l3 Imo. ibi ꝯ. caue tamen qꝛ Bald. hic idē ſentit in arbitrio. ⁊ ſic ſentit opin. Bart. in d. l. ſi conuenerit.

¶ De hereditate vel actione vendita. Rubrica.

¶ Continua vt in gloſſ. ⁊ dic quod quandoq3 vendunt corporalia, id eſt corporalibus oculis ſubiecta, quandoq3 vendunt incorporalia, qui nō ſubiacent oculo corporali: ſed oculo intellectus, quandoq3 venduntur mixta, vt hereditas, que cōtinet in ſe corporalia ⁊ incorporalia. vt inſti. de rebus corporalibꝰ. poſt principium.

1 ☞ Fiſcus hereditate vendita nō tenet creditoribus hereditarijs reſpōdere. ſed emptor eſt conueniendus ab eis. vide vſq3 ad nume. 7.
7 Iura camere fiſcalis, in quibus conſiſtunt.
8 Burſa fiſcalis nulla dicit ꝑter burſā principis.

¶ Lex prima.

ES alienum.

1 ¶ † Fiſcus hereditate vendita non tenetur creditoribus hereditarijs rñdere: ſed emptor eſt conueniendus ab eis h. d. not. ¶ Oppo. quod emptor non teneatur rñdere creditoribꝰ. j. eo. l. ij. vbi dicit qđ ēptor hereditatis a creditoribꝰ hereditarijs conueniri nō pōt. Sol. aut vendidit priuatus, aut fiſcus. primo caſu loquitur. l. contraria. Secūdo caſu loqtur lex noſtra ⁊ eſt ſpeciale fauore fiſci.

2 ¶ † Scđo op. ⁊ vr̄ qđ iſta ſpālitas debeat aſſignari ecōtra, nā lege cauet ꝙ vbi fiſcꝰ vendit ipſe fiſcus debet cōueniri: ēptor aūt eſt ſecurꝰ vt infra. đ quadriē. preſcr. l. ij. ⁊. l. bene a zenone. So. aut fiſcus vēdit rē de cuius natura eſt habere in ſe onera, ſicut eſt hereditas, ⁊ quilibet ſucceſſio vniuerſalis: vt. ff. manda. l. hr̄ditatē. ⁊ tūc ad onera tenet ēptor, ⁊ nō fiſcus, vt hic: aut onus nō eſt de natura rei, vt quando venditur res ſingularis, ⁊ tūc tenetur fiſcus, ⁊ nō ēptor. vt in ꝯtrario, ⁊ eſt ratio, quia tunc vēdit rē vt